

Plan van Ritzen lijkt kansloos geworden

Verenigde universiteiten willen af van bindend studie-advies

Het wetsontwerp voor een 'bindend studie-advies' heeft niet langer de steun van de universiteiten. Die onvermijdelijke conclusie wordt vrijdag voorgelegd aan het bestuurlijk overleg van de VSNU. Er bestaat ondermeer grote twijfel over de mogelijkheid om al na een jaar studie definitieve en zorgvuldige uitspraken te doen over de geschiktheid van studenten voor de doctorale fase.

De navolging van een groot aantal afzonderlijke universiteiten komt nu ook hun oepelorganisatie terug op haar schoorlootende medewerking aan het omstrede plan voor bindende studie-adviezen. Voor minister Ritzen lijkt weinig anders te bestaan dan intrekking of grondige wijziging van het wetsvoorstel. In de huidige vorm wilde alleen de Universiteit Twente het onverkort aan meewerken.

Het idee om het studie-advies dwingend te maken, dook in oktober op bij de voorbereiding van het hoofdlijnenakkoord tussen minister en universiteiten. Ritzen bood budgetbescherming, als de universiteiten efficiënter gingen opereren. Dat gold ook voor studieovertraging- en uitval. De instellingen gingen de studie na de propeuse stroomlijnen. In ruil daarvoor zou Ritzen het mogelijk maken om ongeschikte studenten al na een jaar bij hun studierichting weg te sturen. Dit plan oogstte binnen de universiteiten een storm van protest.

Volgens een concept-brief aan Ritzen die de VSNU vrijdag bespreekt, waren de meningen over de mogelijkheid van een bindend advies vanaf het begin verdeeld. Toch gingen ze akkoord met verdere uit-

werking ervan, omdat elke instelling zelf kon beslissen over toepassing ervan. Maar de wetswijziging die Ritzen onlangs voorstelde, bracht hen alsnog op andere gedachten. En dat kwam niet alleen door de te zware eis dat een student na de propeuse in drie jaar moet kunnen afstuderen. Men vindt nu ook dat de zorgvuldigheid en rechtszekerheid die nodig zijn voor een definitief oordeel na het eerste jaar, niet te waarborgen zijn.

De universiteiten erkennen nu wat critici al maanden riepen: eerst moeten onderwijsbegeleiding en -advisering, plus de registratie van studievoortgang verbeterd worden. Daar gaan de instellingen aan werken. Maar zelfs als die voorwaarden vervuld zijn, valt dan na een jaar universiteit met genoeg zekerheid vast te stellen of een student geschikt is voor de verdere studie? De VSNU betwijfelt dat. Zolang die twijfel bestaat, kan er geen sprake zijn van een bindend studie-advies.

Vraagtekens worden ook geplaatst bij de effecten van de voorgestelde regeling. Als voorlichting en begeleiding eenmaal verbeterd zijn, zal het aantal studenten dat een bindend advies krijgt naar verwachting klein zijn. De opbrengst van de hele

operatie wordt nog kleiner, omdat studenten elders of in een andere richting verder kunnen studeren. Bovendien lijkt de vrees te bestaan dat soepele universiteiten de kneuzen van strengere instellingen krijgen op te vangen.

De kritiek van de VSNU is zozeer gericht op de kern van het wetsvoorstel, dat Ritzen die niet met kleine aanpassingen kan wegnemen. Na het uitgebreide verzet binnen de eigen gelederen lijken de universiteiten dan ook te mikken op intrekking van het huidige voorstel.

De eigen 'inspanningsverplichting' van de universiteiten om studeren zonder vertraging te bevorderen, blijft intussen overeind. Ook studie-adviezen zullen daarbij een rol spelen, maar volgens de instellingen moeten die veelzijdiger zijn dan het louter wegsturen van studenten. Gedacht wordt aan een opdracht voor aanvullende taken, of het advies om een bepaald studiepad te kiezen. Wellicht kan een wettelijke regeling hierbij enige steun bieden, maar de universiteiten lijken daarop niet echt aan te dringen

HOP/Frank Steenkamp

'Brede coalitie' trekt duizend demonstranten (Foto Bram de Hollander)

op het oog telde de scholieren- en studenten-demonstratie, zaterdagmiddag in Amsterdam, een duizendtal deelnemers. De organisatie zelf hield het op het drievoudige. Maar ook daarmee bleef de opkomst onder het streefgetal van tienduizend. Een afgang voor de 'brede coalitie' van de studentenorganisaties LSVb en ISO met de scholierenkomitee LAKS. Op de Dam stak de voorzitter van de LSVb Robert Giesberts, na weer een muzikaal intermezzo,

zijn verhaal af. "Ben je 26 jaar en wil je gaan studeren? Vergeet het maar. Wil je na het hbo een wo-studie gaan doen? Vergeet het maar." Met een "wie nu niet zijn stem verheft, is straks te laat" rondde hij af, en gaf daarmee het startsein voor de eigenlijke demonstratie: een rondje van drie kwartier door de stad waarbij een paar sinaasappels de ramen van het PvdA-partijbureau troffen en een groep studenten door de politie werd weerhouden van

een anti-oorlogsdemonstratie bij het consulaat van de Verenigde Staten. Ondanks de geringe opkomst blijven LSVb en ISO overtuigd van de onvrede onder hun gelederen. Zij verwijzen naar de vele acties sinds juni en de dertigduizend namen onder het petitionnement in november. Wat moedeloos maakt, is dat ondanks die protesten de bezuinigingen op de studiefinanciering doorgaan.

HOP, Frank Steenkamp

Inhoud

PAGINA 3

Onderzoeksscholen

Niemand weet waar het met de onderzoeksscholen naar toe gaat, en eigenlijk ook niet of het wel ergens naar toe gaat. De kans bestaat dat de universiteiten over elkaar heen gaan buitelen met voorstellen, maar ook binnen de instellingen kan de strijd losbranden.

PAGINA 5

Vijverdal

De grote brand bij Vijverdal, die drie mensen het leven heeft gekost, levert misschien een positief gevolg op: de bouw van de 24 socio-woningen waar de psychiatrische instelling al acht jaar voor pleit, wordt er wellicht door bespoedigd.

PAGINA 8

Studenten voor studenten

Het Erasmus Student Network haalt ze van het station, bereidt hen voor op de grote ladingen hondepoep op de Nederlandse stoep en sleurt ze mee naar huisfeestjes: de buitenlandse studenten, die onder de indruk zijn van de huistap, maar waarmee je geen echte boom kunt opzetten.

PAGINA 9

Studentes kiezen hun toekomst

Terwijl de mannelijke student zijn carrière al lang voor het afstuderen heeft uitgestippeld, weet zijn vrouwelijke collega vaak tijdens de uitreiking van haar bul nog niet wat ze wil. Dat gaat veranderen als het aan de vrouwenemancipatiecommissie van de RL ligt. Via de cursus loopbaanontwikkeling. Die doet vrouwen wonderen en helpt onbereikbare dromen verwezenlijken.

PAGINA 16

Karenina in de steigers

De 'casting' voor Anna Karenina was een succes. Een mooie Anna, en een bijpassende jongeling. Nu de uitvoering nog. Gelukkig laat die nog even op zich wachten, want echt klaar

Verwarring is troef. Wat hebben we aan die onderzoeksscholen?

Gevecht om onderzoeksscholen gaat beginnen

Enige onrust was wel waarneembaar, afgelopen dinsdagmiddag in de feestzaal van het oud-gouvernement. Verwarring ook, en scepsis. Op het programma stond het fenomeen van de onderzoeksschool, en in de zaal bevond zich, althans volgens de uitnodiging, het spraakmakende deel van de faculteit der geneeskunde en gezondheidswetenschappen. Maar ook in de rest van de universiteit maakt men zich zorgen.

Reneman: minister wil voor een dubbeltje op de eerste rang zitten (foto Franco Gori)

Inleider Prof. dr. R. Reneman, die als lid van de Koninklijke Academie van Wetenschappen (KNAW) dicht bij het vuur zit, begon met een geruststelling. Een van de beoogde effecten van de instelling van onderzoeksscholen, een verbetering van de organisatie van het onderzoeksbedrijf, is in Maastricht nog het geringste probleem. Hier bestaat al vijftien jaar een projectgewijze organisatie, hier worden de aio's niet zomaar aan een vakgroep maar alleen aan goedgekeurde projecten toegewezen. Dat geeft Maastricht een voordeel, want anders dan in de rest van het land hoeft hier geen complete verbouwing plaats te vinden als de RL een of meer onderzoeksscholen krijgt toegewezen. Maar dan komen de problemen. 'Als', dat is al de eerste vraag, en zo ja welk voorstel, en vooral: wat gebeurt er met de onderzoekers die niet in de prijzen vallen?

Sinds minister Ritzen er vlak na zijn aantreden over begon is de discussie alle kanten uitgewaaierd; van het idee dat slechts enkele absolute topinstituten ('Graduate Schools') deze status samen met de bijbehorende extra gelden zouden kunnen verwerven, tot aan de huidige fase waarin de regering grotendeels instemt met het advies van de zogenoemde commissie Rinnooy Kan, 'Vorming in voren'. Belangrijkste elementen daaruit: er komen niet enkele maar vele onderzoeksscholen, ingebed in de universiteiten, en zonder extra geld. Dat laatste is alleen weggelegd voor een tiental superinstituten van internationaal kaliber, waarvoor 12,5 miljoen wordt gereserveerd. Dat is nog niet de helft van eerder genoemde getallen. De ongeveer honderd scholen die vermoedelijk zullen worden toegewezen moeten volgens de regering onder meer beschikken over een homogeen onderzoeksprogramma, voldoende 'kritische massa', onderzoeksmanagement, zorgvuldige selectie van wetenschappelijk personeel en aio's, en een eigen bestuurlijke, beheersmatige en budgettaire ruimte. Het enige substantiële verschil met Rinnooy Kan zit hem in de beoordelingsprocedure: de KNAW zal de voorstellen op hun merites toetsen en het 'keurmerk' afgeven. De universiteiten zijn op dit gebied niet autonoom.

Toch wordt van de instellingen zelf geen gering commitment gevraagd in de vorm van een 'contract' met de eigen onderzoeksschool. Dat moet "gedurende een langere periode" de financiering garanderen, vindt de minister. Er zitten nogal wat knelpunten in deze opzet, liet Reneman aan een instemmend knikkende zaal weten. Natuurlijk is er het 'voor een dubbeltje op de eerste rij'-effect. Geen extra geld, dus wat levert de status van onderzoeksschool ons nu eigenlijk helemaal op? Verder is er het getalskriterium. De 'kritische massa' zou ergens rond de 40 à 50 aio's liggen. Bij sommige disciplines kan daar wellicht van afgeweken worden, zei faculteitsbestuurslid dr. Jos Smits even later, "maar dat verwacht ik meer in de alfa-hoek."

En er zijn wat uitgangspunten waar vraagtekens bij gezet kunnen worden. De behoefte aan goed opgeleide onderzoekers bijvoorbeeld, die ten grondslag ligt aan dit beleid. "De industrie heeft gezegd dat er meer onderzoekers moeten komen. Ik denk dat dat twee of drie jaar geleden nog wel opging, maar nu verkeren de Research & Developmentafdelingen in een andere fase. Ik krijg signalen dat de behoefte minder is." Of de vraag of vier jaar wel genoeg is voor de gemiddelde aio om tot een goed onderzoeker opgeleid te worden: men heeft het niet voor niets over onderzoeksscholen. Volgens Reneman is het huidige aanvangsniveau van de aio's zo slecht dat men daar niet te veel van moet verwachten, zeker niet als een deel van de opleiding theoretisch zal zijn. Dat impliceert weer dat het onderzoek waaraan ze zullen kunnen werken, nooit meer dan een "zijlijntje" zal kunnen omvatten. 'Risicodragend' onderzoek is er niet bij, "je kan die kinderen niet op hun bek laten gaan, dat moet je de vaste staf laten doen." De hamvraag is natuurlijk of de universiteit in staat zal zijn voor verschillende instituten de onderzoeksschoolstatus te bemachtigen. De voorafgaande vraag of dat überhaupt wel geprobeerd moet worden is vermoedelijk een gepasseerd station. Ook in de ministeriële nota wordt al gesuggereerd dat die status wervend zal gaan werken op NWO-gelden, op aio's, en op opdrachtgevers voor contractonderzoek. Of de eerste geldstroom, het geld van het departement, gekort zal worden als er geen onderzoeksschool binnen de poort is, blijft onduidelijk, maar sommige passages in het regeringsstandpunt beloven niet veel goeds. Als gevolg daarvan klonken er in de feestzaal en waarschijnlijk in vele soortgelijke zaaltjes elders in het land, benauwde geluiden van lieden die vrezden met hun projecten niet aan de bak te komen. Vandaar ook verwoede pogingen om maar zoveel mogelijk facultaire onderzoeklijnen in een voorstel te proppen, zodat niemand uit de boot valt. Dat daarmee de interne cohesie weer minder wordt

(en dat is een der criteria) geeft weer nieuwe kopzorg. Bij de economische faculteit heeft men onlangs besloten niet het succesvolle maar qua aio's te kleine (hooguit 20) Merit voor te dragen, maar dat op te nemen in een breder initiatief waarin het belangrijke bedrijfseconomische onderzoek beter is vertegenwoordigd. Volgens rector magnificus Cohen wordt dat voorstel er daarmee niet sterker op. Aan de RL zijn verder alleen voorstellen uit de medisch-gezondheidswetenschappelijke hoek geformuleerd. Daaronder het instituut Hart- en vaatziekten van Reneman zelf, Voeding en toxicologie, en een Extramuraal georiënteerd instituut. De eerste en laatste zouden over voldoende aio's beschikken, het tweede zou aansluiting moeten zoeken met initiatieven elders en doet dat ook (met Wageningen), een mogelijkheid die uitdrukkelijk door de minister is gegeven om te kleine formaties door samenwerking te vergroten. Maar hoe bepaalt de KNAW straks wie wel en wie niet het stempel krijgt? Reneman: "Er staat een vervelend zinnetje in het regeringsstuk. Er zal gelet worden op ondoelmatige overlappingsen". Dat uitgerekend hij dat vervelend vindt ligt voor de hand, want precies op zijn terrein ligt er een concurrerend voorstel van de Vrije Universiteit. Ook op het gebied 'Extramuraal' trouwens.

Competitie tussen de instellingen lijkt niet te vermijden, al was het maar omdat er naar de schatting van Reneman per instelling per jaar hooguit twee scholen zullen worden toegekend. Verwacht mag worden dat men zal onderhandelen. 'Jij een economisch instituut, maar ik dan een medisch'; het zijn voorstelbare taferelen, ook voor rector magnificus Cohen, die daaraan toevoegt dat hem er veel aan gelegen is als de VSNU concurrentie zal weten te voorkomen. Maar de colleges zullen, als ze in Utrecht bijeen zijn, de hete adem van initiatiefnemers in hun eigen instelling in de nek voelen.

Wammes Bos

Integratie

Alsof er een geheimzinnige besmettelijke ziekte rondwaart, zo vallen er gaten in de bezetting van het Biomedisch Centrum en het complex St. Annadal. In wachtruimten waar patiënten nog maar kort geleden zuchtend op hun horloge keken doet nu nog slechts een enkele gehaaste passant het stof opwaaien. In laboratoria waarom nog geen jaar terug complete veldslagen zijn geleverd om ze maar te mogen bezitten heerst nu een beklemmende stilte. Kortom: de Grote Trek naar Randwyck is begonnen. De achterblijvenden zullen zich nog een jaar moeten verbijten totdat ook voor hen de grote verhuisdag is aangebroken.

Gelukkig is er een intrigerend én bijkomstigheid die dat wachten kan veraangenamen. Het St. Annadalcomplex blijft niet leegstaan, maar zal onder andere in gebruik worden genomen door Teikyo University dat er een cohort van 200 Japanse meisjes zal huisvesten, die daar onduidelijke culturele dingen gaan doen. Een probleem is dat de integratie van deze alloctonen in de Maastrichtse samenleving geen sinecure zal zijn. Onder het motto: "Beter een goede buur dan een verre (!) vriend" lijkt een helpende hand, uitgestoken door de tunnel tussen BMC en St. Annadal, daarbij uiterst welkom.

Het integratieprogramma zou er als volgt uit kunnen zien. Naar goed lokaal gebruik zal het ijs gebroken worden tijdens een kennismakingsborrel in de Conferentiekamer. Hier zal voor deze gelegenheid de warme saké, welke in Japan traditioneel uit houten kuipjes wordt genuttigd, in klompjes worden geserveerd. We hopen dat de leverancier onze bestelling aankan, zodat het gebruik van reeds gedragen exemplaren tot een minimum kan worden beperkt. Zodra iedere aanwezige een klompje achter de kiezen heeft zal, aangevoerd door het Universiteitsorkest vermomd als Zaat Herremenieke, een Boonte Stöllem worden geformeerd welke door de tunnel naar het BMC trekt. De bestemming daar is de kantine, waar het accent in de integratie van de vloeiende naar de vaste vorm verschuift. Gelukkig hebben de Nederlanders als enig volk ter wereld met de Japanners de liefde voor verse rauwe vis gemeen, zodat de tempura party naadloos kan overgaan in een demonstratie hieringe biete.

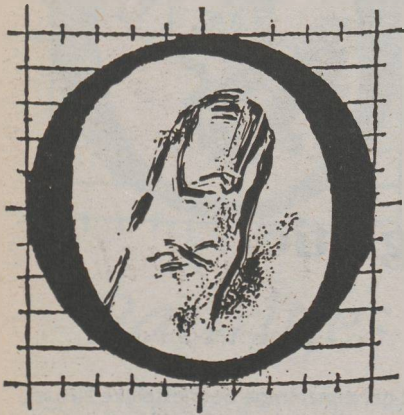
Als U mij tot hier hebt gevolgd zult U inmiddels waarschijnlijk in vertwijfeling het hoofd schudden. Een integratieproces zoals het hierboven beschreven is wordt immers door de Maastrichtenaars al jarenlang vruchteloos aangewend om de nog immer wassende stroom Hollanders te accommoderen. Het enige dat wellicht succes zou kunnen sorteren is het adoptie-model. Voordat de nieuwe Maastlichtenalen zich in hun veste verschansen moeten we 200 families bereid vinden om in de weekeinden een Japanse studente in hun gezin op te nemen. Ter voorbereiding dienen geïnteresseerden zich onverwijld bij WorldNeth op te geven voor een cursus Japans. Om uw motivatie voor het volgen van deze cursus te stimuleren geven we hieronder de details over de aan uw gastvrijheid verbonden onkostenvergoeding en belastingaftrek reeds in uw nieuwe taal:

祝祭日には国旗を掲げましょう

国旗 サイズ大小取り揃えております。
 諸外国旗 世界各国旗取り揃えております。
 海外からの御客様の歓迎に大変喜ばれます。
 優勝旗 各種大会の格が上がります。
 社旗・団体旗 会社、チームのシンボルとして

株式会社 岩岡商店

Gerard Majoor.

Bladeren

Door Bart Brouwers

Vrouwen

Tussen 1960 en 1985 is het aandeel van de vrouwen in het wetenschappelijk personeel op universiteiten bijna verdubbeld. Maar dat is dan ook het enige positieve dat dr. Albert Beekes heeft kunnen ontdekken over de rol van de vrouw in de academische wereld. En zelfs dat ene is nog maar relatief, want het aandeel was enorm klein (9,1%) en is nu slechts iets minder klein (16,4%). Beekes promoveerde vorige week in Utrecht op de positie van de Nederlandse vrouwelijke en mannelijke academici tussen 1960 en 1985. Volgens Beekes hebben de verbeteringen in de posities van vrouwen "slechts een marginaal karakter". Hun kans om hetzelfde te bereiken als hun mannelijke collega's is zeker drie keer zo klein. En dat ligt, aldus de promovendus, niet alleen aan ambitie en motivatie, maar zeker ook aan regelrechte discriminatie. Enkele van zijn vaststellingen: vrouwen komen minder snel in vaste dienst, promoveren minder snel, werken vaker parttime en zijn ook eerder vertrokken bij de universiteit. Een wetenschappelijke carrière verloopt ook lang niet zo soepel als dat bij mannen het geval is. Promotie en bevordering tot weten-

schappelijk hoofdmedewerker vormen voor vrouwen enorme carrière-drempels. Stafmedewerkers zijn over het algemeen mannen. Dat ziet er dus slecht uit voor de helft van de Nederlandse bevolking. Een belangrijke oorzaak ligt voor de hand: kinderen. Mannen blijken nog steeds (te) weinig genegen de zorg voor de kinderen op zich te nemen. En dat breekt de vrouwen juist in de carrière-technisch meest interessante periode van hun leven - tussen de 25 en 40 jaar - op. (U-blad)

Promotie

De Amsterdamse promovendus Rob Leurs heeft een tip voor alle studenten die er over denken te gaan promoveren. "Voor de financiering van een promotie is het tegenwoordig aan te bevelen tijdig een financieel draagkrachtige partner te zoeken", zo luidt het in een van zijn stellingen bij zijn proefschrift. Goede raad hoeft niet duur te zijn. (Ad Valvas)

Liefde

De wetenschap heeft door de eeuwen heen al heel wat illusies uit de wereld genomen. Zo weten we inmiddels dat de bliksem niet door Zeus naar beneden wordt geworpen, dat je achter Amerika niet van de platte aarde afvalt en dat wij rond de zon draaien in plaats van andersom. Maar niet alles is door de wetenschap opgehelderd. Er blijven nog mysteries genoeg over. De liefde is er een van. Wie wordt waarom wanneer op wie verliefd? Niemand weet er het fijne van en de meeste mensen willen dat het liefste zo houden ook. Maar als het aan biochemicus Focko Rommerts ligt, wordt ons binnenkort weer een riedel illusies ontnomen. Volgens hem kan liefde worden opgevat als een gemoedstoestand veroorzaakt door biochemische processen. "Liefde heeft niets te maken met het hart. Alles gebeurt in de hersenen. Er mag daarom verwacht worden dat in de toekomst veel emoties die met liefde te maken hebben -

zoals spanning, opwinding en verdriet - met pillen beïnvloed kunnen worden. Je kunt het je al voorstellen: je ziet aan de bar een leuk iemand zitten, neemt ernaast plaats en gooit vervolgens ongemerkt een poedertje in zijn of haar cocktail. De rest gaat verder vanzelf. En voor wie genoeg heeft van een relatie ontwikkelt Focko Rommerts ongetwijfeld ook een pilletje. (Quod Novum)

Luchtkasteel

Dat wetenschappers vol overgave aan luchtkastelen plegen te bouwen is genoegzaam bekend. Maar dat ze zich ook naar hartelust op zandkastelen stortten, wisten wij nog niet. Toch was dat laatste vorige week het geval aan de Delftse bouwkunde-faculteit. Een professionele Amerikaanse zandkastelenbouwer (waarschijnlijk een door excessief strandverblijf bijzonder gebruind type) kwam de studenten duidelijk maken dat het bouwen van een zandkasteel geen kinderwerk is. Volgens de kenners is zand (in combinatie met water) een perfect materiaal om snel iets vorm te geven en aanschouwelijk te maken. Het maken van een traditionele maquette kost veel meer tijd. Nadeel van een zandkasteel is natuurlijk wel dat het geen eeuwigheidswaarde heeft. (Delta)

Studiestakers

De Vrije Universiteit van Amsterdam heeft een probleem bij de Letterenfaculteit. Het aantal studiestakers over de hele universiteit is al hoog, maar bij deze faculteit is dat aantal echt onrustbarend. Over de hele lijn ligt het percentage afvallers op 20% van de groep die wel een propaedeuse-bul behaalde. Bij Letteren is dat maar liefst 50%. De universiteit vindt het wel vreemd, maar is nog niet echt verontrust. Want, zo zegt men, veel studenten gaan na hun propaedeuse door met een andere studie, of zelfs met een andere universiteit. Er komt wel een onderzoek, dat zal bestaan uit interviews met afvallers. (Ad Valvas)

Bom

Bijbaantjes hebben studenten al zo lang als ze student zijn. Sommigen kiezen echter niet voor de gebaande paden en kiezen wat originelers dan achter de kassa zitten bij de Edah of vakken vullen bij Albert Heijn. Zo zijn er zo'n 500 studenten werkzaam als beveiligingsbeambte op Schiphol. In deze 'gevaarlijke' tijden een razend interessant baantje, zo denken de buitenstaanders. De studenten zelf zijn daar niet zo van overtuigd. De terreurdreiging van Saddam Hoessein maakt hen over het algemeen niet zo nerveus als de passagiers. Wel opvallend is het aantal "keurige mevrouwen die een zich opvallend gedragende Arabische meneer waarnemen", aldus een van de beveiligingsstudenten. Het enige nadeel dat ze kunnen ontdekken van de dreigende situatie is de drastisch toegenomen werkdruk. "Soms moet je daardoor zestien uur achter elkaar dienst draaien. Laten we eerlijk zijn, dat is gewoon onverantwoord." (Mare)

Show

Volgende week is het zover, op 9 maart om precies te zijn. Dan vormen de studenten eindelijk weer het middelpunt van de Nederlandse samenleving. Want waar normaal gesproken de Jos Brinken en Ted de Braken de hoofdrol voor zich opeisen, is het dan de beurt aan de vaderlandse studenten. In een grote VARA-tv-show onder de titel 'Voor achttien jaar en ouder' nemen Paul de Leeuw en Imca Marina het Nederlandse studentenvolkje aan de hand om ze op ludieke wijze aan de rest van Nederland te laten zien. Een 'uitgekiende mix' van serieuze informatie en amusement, compleet met de onvermijdelijke quiz, moet voldoende zijn voor een publiek van enkele miljoenen. Voor de winnaar is er een interessante prijs weggelegd: een jaar lang gratis wonen in een studiestad naar keuze. Weer een kamer weg in Maastricht dus. (Mare)

Cosa di Franco

Dweilen met de kraan open in het nieuwe AZM

Lie
V
SI
De ze
zijn c
stond
leeg,
zestig
moete
Zuid-l
gelen
het o
naar
tiente
daar
nog c
gebou
mers
laten.
Naar
drie n
Politie
telijke
vindin
voorle
tweec
de ins
nenlar
tie en
verdal
naar
brand
namel
aange
die zi
aange
Het v
in eer
hande
geen
Volge
Nijse
tie ov
erop c
kunne
verdal
in de c
nu wa
We he
aan d
waar
jaar n
veilig
verbe
meldi
Dat ei
mane
Nijse
de afr
ding r
in eer
den v
afdeli

Liever socio-woningen dan volledig herstel van uitgebrande verdiepingen

Vijverdal wil hoogbouw zo snel mogelijk verlaten

In de vroege ochtend van 14 februari, even voor half vier, ging in Vijverdal het brandalarm af. Een rookmelder in een kamer op de zevende verdieping had het onheil gesignaleerd toen het al te laat was. De brand was ontstaan in de leefruimte, waar geen rookmelder hing omdat in die ruimte gerookt mocht worden. Pas toen de ruiten door de hitte gesprongen waren kon het vuur overslaan naar een ruimte waar wel een brandmelder hing. Een verpleegkundige die bij het horen van het alarm naar boven rende, zag tegen het plafond van de centrale hal een vlammenzee, die vermoedelijk was ontstaan door het smelten van leidingen tussen de plafonds en de daarboven gelegen betonnen vloer. Er ontstond meteen kortsluiting, zodat het licht uitviel. De dertig bewoners die op de verdieping sliepen, hadden de grootste moeite in het donker en de rook de weg naar de brandtrappen aan de uiteinden van de vleugels te vinden. Drie patiënten kwamen om, verstikt door de rook. Negen andere patiënten en een verpleegkundige raakten gewond.

De zesde, zevende en achtste verdieping zijn onbruikbaar geworden. En ook al stond er in Vijverdal al langer een gedeelte leeg, de directie heeft voor veertig tot zestig patiënten een ander onderkomen moeten zoeken. Diverse inrichtingen in Zuid-Limburg hebben de grootste nood geleden, maar nu de PAAZ-afdeling van het oude ziekenhuis versneld is verhuisd naar het nieuwe AZM, worden de patiënten daarheen overgebracht. Of ze daar voor langere tijd kunnen blijven is nog de vraag. Het ziekenhuis moet de gebouwen van het Annadal-complex immers op 1 april aanstaande definitief verlaten.

Naar de oorzaak van de brand wordt op drie manieren een onderzoek ingesteld. Politie en brandweer zoeken naar de feitelijke brandoorzaak en zullen hun bevindingen waarschijnlijk al deze week voorleggen aan de officier van justitie. Het tweede onderzoek wordt uitgevoerd door de inspecteur van het ministerie van Binnenlandse Zaken, afdeling Brandpreventie en tenslotte heeft de directie van Vijverdal ook een intern onderzoek gelast naar de omstandigheden waaronder de brand heeft kunnen ontstaan. Er bestaan namelijk aanwijzingen dat de brand is aangestoken door een van de patiënten, die zijn plannen al vaker zou hebben aangekondigd op zijn afdeling.

Het vuur zou immers zijn ontstaan in een kast, waar materiaal voor handenarbeid lag opgeslagen en waar geen kortsluiting kon ontstaan.

Volgens directiesecretaris Dominique Nijssen, die het verstrekken van informatie over de brand coördineert, wees niets erop dat een dergelijke catastrofe zich zou kunnen voordoen in een gebouw als Vijverdal: „We gingen er altijd van uit dat er in de centrale hal niets kon branden, maar nu was dat één grote vuurzee geworden.

We hebben altijd de grootste zorg besteed aan de brandpreventie, steeds gekeken naar waar we iets konden verbeteren. Vorig jaar nog hebben we een nieuwe brandveiligheidsverklaring gekregen omdat er verbeteringen waren aangebracht in het meldingsstelsel.”

Dat er op de bewuste afdeling geen permanente wacht aanwezig was, noemt Nijssen niet ongewoon: „De patiënten op de afdeling hadden niet zoveel begeleiding nodig. Het ging om mensen die volop in een resocialisatieproces zaten. Zij werden voorbereid op zelfstandig wonen. De afdeling lag natuurlijk in de looproute van

de hoofdwacht, maar er was geen permanente bewaking aanwezig.”

Nijssen erkent dat de brand geen goed doet aan de reputatie die het deels geacademiseerde Vijverdal in Maasticht en omstreken geniet, zeker niet als zal blijken dat een van de patiënten het vuur heeft aangestoken. Maar volgens hem is een minder goede reputatie bijna inherent aan het soort klachten dat in een psychiatrische instelling behandeld wordt: „Wie een ontsteking van de blinde darm of een gebroken been heeft, wordt netjes verzorgd in het ziekenhuis en kan na een paar weken vol trots zeggen: kijk eens wat ik goed geholpen ben. In een psychiatrische inrichting is dat heel anders. Bij ons moet een patiënt per definitie zichzelf helpen. Mensen maken hier vaak een heel pijnlijk genezingsproces door, dat ze later weer zo snel mogelijk willen vergeten. Ze zijn ook veel eerder geneigd om te zeggen dat zij het zelf zijn geweest die voor hun genezing hebben gezorgd en niet de mensen van Vijverdal.”

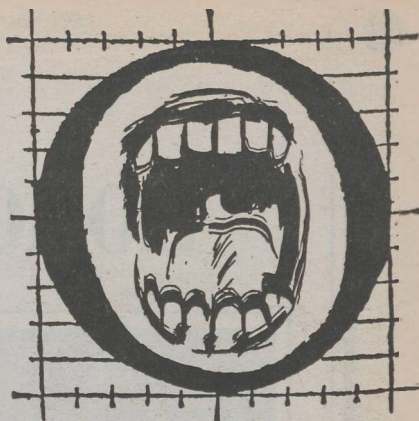
De brand heeft echter ook weer de vraag opgeroepen of de directie de patiënten genoeg beschermt. Dezelfde vraag werd tien jaar geleden ook gesteld toen een patiënt met een jachtgeweer op pad ging om gehoor te geven aan zijn drang om iemand te doden. De eerste de beste boer die vlak bij Vijverdal aan het werk was, werd daar het slachtoffer van. Nijssen denkt dat dergelijke gebeurtenissen nooit geheel uit te sluiten zijn, tenzij een inrichting de patiënten 'veilig' opsluit of bij iedereen een bewaker zet. „Kun je dat een adequate vorm van opvang noemen als je iemand wil leren weer zelfstandig te gaan leven? Risico's zijn helaas niet uit te sluiten. Van de honderd keer gaat het negenennegentig keer goed, maar juist die ene keer dat het misgaat, krijg je al die aandacht.

Een ander gevolg van de brand is dat de discussie weer oplaait over de vraag of het gebouw van Vijverdal wel geschikt is voor het huisvesten van psychiatrische patiënten. Die discussie is bijna even oud als het gebouw zelf, namelijk twintig jaar. Het nieuwe gebouw in het Ambyerveld betekende indertijd een enorme vooruitgang tegenover het totaal verouderde huize Klevarie aan de Abtstraat, waar het psychiatrisch centrum tot dan toe was gevestigd. Toch gingen al meteen na de oplevering stemmen op die beweerden dat een torenflat van acht verdiepingen eerder ziek maakte dan genas. Het was de tijd van de anti-psychiatrie en van Jan Foudraïne, die trouwens nog een blauwe maandag een van de vele directeuren is geweest die Vijverdal weer even snel verlieten als ze gekomen waren. Kortom, het streekcentrum heeft nooit echt lekker gezeten in

Vijverdal. „Hoe kun je beter worden in een flat, terwijl je juist van het leven op een flat ziek bent geworden,” was de ijzeren rede-nering van de tegenstanders. Steeds weer richtte de kritiek zich op die ellendige acht verdiepingen hoge toren in het hart van het complex. De discussie vond een voorlopig einde in 1984, toen de directie samen met de RIAGG (Regionale Instelling voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg) het plan lanceerde voor een Sociaal Psychiatrisch Centrum. Dat zou verspreid over de regio in kleine units moeten werken, zo dicht mogelijk bij de eigen omgeving van de patiënten. De verwezenlijking van dat plan is tot nu toe niet van de grond gekomen, omdat de overheid aan de bouw van de 'socio-woningen' steeds de voorwaarde stelde dat er eerst een nieuwe bestemming gevonden moest worden voor de hoogbouw en vervolgens aan de verkoop of verhuur van de hoogbouw de voorwaarde stelde dat er eerst toestemming moest worden verkregen voor de bouw van de socio-woningen.

Ook al heeft de discussie nooit iets te maken gehad met de veiligheid van het gebouw, toch zou de brand van twee weken geleden wel eens een belangrijke rol kunnen gaan spelen bij de toekomstplannen van Vijverdal. De miljoenen, die nodig zijn om het gebouw terug te brengen in de staat van voor de brand, zouden immers weggegooid geld zijn als de directie er in slaagt toestemming te krijgen voor de bouw van de socio-woningen en zich sneller te ontdoen van de hoogbouw. Volgens directiesecretaris Nijssen zag het er de laatste tijd naar uit dat er binnenkort toestemming komt voor de bouw van 24 socio-woningen. Achter de zwarte rookwolken ziet hij de zon toch weer verschijnen: „Op dit moment wordt er serieus over nagedacht of we die beschadigde afdelingen in de oude staat moeten herstellen. We denken er serieus over na of we voor die miljoenen geen betere bestemming hebben. We kunnen in plaats van dit gebouw weer geheel geschikt te maken voor de psychiatrie ook meer vaart gaan zetten achter de bouw van de socio-woningen. Dan knappen we dit pand zo op dat het geschikt wordt voor verhuur. Je maakt dan het casco weer in orde en laat de definitieve inrichting afhangen van de wensen van de huurder. Over dat plan hebben we inmiddels al contact opgenomen met het ministerie en de ziektekostenverzekeraars. We beschouwen het als een zeer reële optie.”

Jacques Herraets

A point

August Magirus©

De sanskritist van wereldnaam Frits Staal verbleef na twintig jaar Amerika voor het eerst wat langer in zijn Nederland van herkomst. Hij was voorzitter van een commissie die het ministerie van onderwijs adviseerde wat er met de kleine vakgroepen exotische talen moet gebeuren. Wat hem opviel, is dat er aan de Nederlandse universiteiten veel teveel vergaderd wordt. Officieel zijn die vergaderingen er om besluiten te nemen. Maar in feite bieden ze een platform aan de onnozele neuzelaars, verderlichte Wichtigmachters en andere mottige malloten naar wie geen zinnig mens buiten zo'n geïnstitutionaliseerde praatorgie zou luisteren. Dat alles gebeurt onder het devies van een zichzelf besturende universiteit. Wat ooit begon als een democratisch experiment is ontaard in een oeverloze woordenstroom die de tijd opslokt die academici beter aan hun echte werk zouden kunnen besteden: les geven en studeren. Nu worden zij betaald voor iets waar ze geen verstand van hebben, namelijk besturen. Indertijd verzetten de regenten zich tegen de democratisering van de universiteit. Hun werd toen een gebrek aan visie verweten.

Inmiddels wordt de bestuursstructuur, dit uitvloeisel van de collectivistische, democratische geest van de jaren zestig en zeventig, door opeenvolgende ministers van onderwijs dankbaar aangegrepen om dood en verdeeldheid te zaaien onder de universiteiten. Laten die zichzelf op democratische wijze maar de das omlullen, dan dalen de uitgaven voor het wetenschappelijk onderwijs vanzelf. Zoals het ministers betaamt, is dit een kortzichtige visie, en dus geen visie. Want niet alleen dalen de kosten, de opbrengsten gaan nog harder achteruit. Een wijs minister zou de mogelijk scheppen dat universiteiten bij de taakomschrijving in personeelsadvertenties vermelden: geen bestuurlijke werkzaamheden. Ik voorspel dat daar goede onderzoekers en docenten op afkomen die misschien zelfs met minder salaris genoegen nemen.

Maar zoals het nu is, beerst er aan de Nederlandse universiteiten een klets-cultuur.

- "Papa, wat doe jij?"
- "Ik ben professor, kindje."
- "Ja, maar wat doe jij dan?"
- "Lulkoek verkopen, meisje." Ik slik het nog net op tijd in. In plaats daarvan neem ik mijn dochtertje mee de keuken in. Ik bul haar in moeders schort, en zet haar aan het werk. Zij kneedt een half ons zachtgeroerde boter met een half ons gezeefde bloem, 75 gram bruine basterdsuiker en een half ons geschaafde amandelen die ik intussen licht heb geroosterd. Samen boetseren we een stuk of tien dunne, platte rondjes deeg met een doorsnee van een decimeter op een ingevet bakblik, dat zes minuten de op 220 graden voorverwarmde oven ingaat. Wanneer de bruine koekjes gaar zijn, straalt het deegbesmeurde smoeltje dubbelblij. Want er kan gesmuld worden. En zij kan nu eindelijk aan de buurkinderen uitleggen wat een professor is. Een professor is iemand die kletskoppen bakt. En die daar heel erg goed in is.

HOMO FUMANS EXIT?

Filmsterren inhaleerden op het witte doek met een welbehagen, dat de zaal genietend overnam. Roken was succes en sex-appeal, roken was *modern* leven...

Het lijkt eeuwen geleden.

Want de Rokende Mens krijgt het de laatste tijd steeds benauwder. Elk pakje rept verplicht van longkanker en hartklachten. Het is onzeker of zo'n tekstje tot de verstokte consument echt doordringt, maar voor de gemiddelde roker zal het geen opsteker zijn.

In navolging van Amerika - wéér - begint de roker nu ook hier aan prestige in te moeten. Vooral wanneer hij of zij in lift, restaurant of vergadering anderen dwingt om passief mee te roken. "Wie rookt is niet gezien", afficheren de niet-rokers.

De andere kant laat zich niet onbetuigd.

"Roken moet mogen", adverteert de tabakslobby. Achterliggende gedachte: de persoonlijke vrijheid is een zo groot goed dat we bereid moeten zijn er een klein offer voor te brengen. De overtuigde roker, ondertussen, voelt zich langzaam maar zeker een gediscrimineerde minderheid - of een elite.

Ligt bij dit alles de waarheid in het midden? Of heeft iedereen recht op zijn eigen waarheid?

De discussie wordt gevoerd met veel vuur, ook in de kolommen - en zelfs in de burelen - van NRC Handelsblad. De krant brengt de feiten, ongekleurd, en biedt daarnaast een forum voor een open uitwisseling van meningen. Dit prikkelt de geest en kan helpen bij het vormen van een eigen, genuanceerde opinie.

Voor veel lezers functioneert NRC

Handelsblad dan ook als een pittige stimulans, die geen dag gemist kan worden. Hebt ook u behoefte aan geestelijke prikkeling en bent u niet bang voor een milde verslaving, dan moet u zeker een proefabonnement nemen. Dit geeft u vier weken de krant voor slechts f. 17,50. Als u op werkdagen voor kwart voor acht 's avonds kosteloos belt met 06-0555, dan hebt u binnen een paar dagen uw eerste dosis in huis.

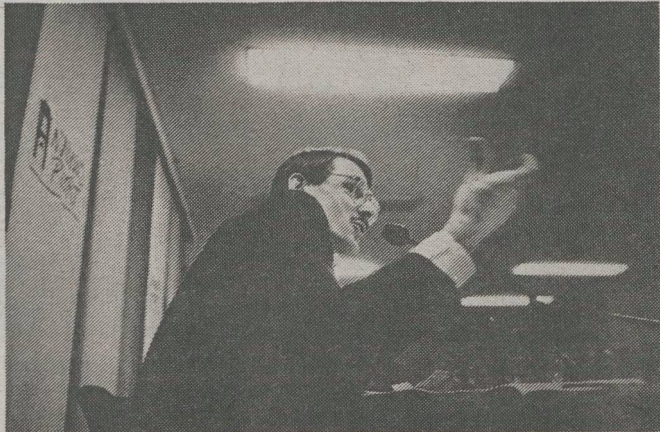
VOOR WIE DE NUANCE ZOEKT.

Minister gebruikt niet alleen diplomatieke wapens

'Tempobeurs' nieuwste wapen van Ritzen om studieduur te verkorten

Er moet sneller gestudeerd worden. Met die oproep zijn de universiteiten decennia lang geplaagd, maar de eeuwige student verdween pas drie jaar geleden. Minister Ritzen zette de kruistocht tegen academische traagheid echter in de hoogste versnelling. Vorige week kwam hij met zijn zoveelste initiatief: koppel de basisbeurs aan het studietempo. Voor studenten doemt het volgende perspectief op. Na een jaar worden de traagsten weggestuurd; wie vier jaar later niet klaar is, krijgt geen beurs meer; en als je tussentijds hapert, word je alvast opgejut met een korting op de beurs. Tegelijk worden - eerlijk is eerlijk - ook de universiteiten met wetten, akkoorden en boetes bewerkt om snel studeren mogelijk te maken.

Ritzen blijft nieuwe trucs bedenken om het verblijf aan de universiteit zo kort mogelijk te houden (foto Maarten Hartman)

De kritiek is al vaak verwoord: "Deze voorstellen zijn een verdere afbraak van het onderwijs en de nekslag voor het eigen initiatief van de student", vond een Nijmeegse studie-adviseur in november. Het verhaal is voor elk studietempo-plan hetzelfde. Toch is er ook een ander geluid. Niet alleen het bedrijfsleven drong jarenlang aan op sneller studeren. Ook de Tweede Kamer klaagde regelmatig over het lage studietempo en -rendement. De Wiardi Beckman Stichting (van de PvdA) pleitte vorig jaar mei nog voor prikkels in het beursstelsel, want: "Er moet worden gestudeerd". En inderdaad, diezelfde maand schreef de Amsterdamse psycholoog dr. M. Terwogt in haar proefschrift: studenten kunnen best harder studeren. Ze moeten dan wel tot meer inzet geprikkeld worden.

De ingenieur-econoom Ritzen staat dus niet alleen in zijn streven naar een straffer studieregime. En van de emotionele of principiële kritiek op studieduurverkortingen hoeft hij niet kapot te zijn. Die werd immers ook geuit bij de invoering van de tweefasenstructuur en Deetmans Harmonisatiewet. Maar zijn studentencultuur of extra bijvakken inmiddels gesneefd? Op het ministerie is daar niets van bekend. Drie jaar geleden werd tegen de 'zesjarerenmaatregel' van Deetman nog fel geageerd. Ook nu weer zijn er protesten geweest in verschillende steden. Massaal verzet onder het spandoek "Ritzen, dan is een jaar proberen voor jou ook genoeg" bleef echter uit. Volgens de studentenorganisaties zijn hun leden murw of moegestreden. Maar je kan het misschien ook gewenning noemen. Het idee dat de studietijd eindig is, raakt ingeburgerd. En voor wie het zo ziet, is het alleen nog een kwestie van behoorlijk regelen.

Reeks nieuwe plannen

Regelingen om het studietempo te bevorderen. Daarvan bestonden er al een paar, maar binnen een jaar voegde minister Ritzen daar een reeks nieuwe plannen aan

toe - waarvan inmiddels overigens een deel weer van de baan is. We noemen er hier vijf:

- * geef studenten geen beurs meer na vijf jaar
- * selecteer studenten na 1 jaar met bindend advies (plan staat op de tocht)
- * verplicht universiteiten in convenant tot inspanning
- * straf en beloon universiteiten daarop weer financieel
- * prikkel studenten via voortgang-afhankelijke beurs

Ook verdere verkorting van de maximum inschrijvingsduur van zes naar vijf jaar heeft Ritzen enige tijd overwogen. Deze maatregel werd echter te grof en te absoluut gevonden en is niet gelanceerd. Dat gold echter wel voor de vijf bovenstaande plannen. Laten we eens kijken naar de lotgevallen ervan.

Prikkels voor snelstudeerders

Het idee om na vijf jaar de studiebeurs te beperken - en zo het zesde jaar inschrijving plus eventuele verlenging in elk geval te ontmoedigen - had Ritzen niet van zichzelf. Het komt uit het rapport 'Leren loont' dat de commissie-in 't Veld eind '89 uitbracht aan een demissionaire minister Deetman. Dat rapport is om meer redenen interessant. Het betoogde immers dat prikkels voor de studievoortgang zowel op student als op instelling gericht moeten zijn, een idee dat Ritzen pas later zou oppikken. Bovendien zat er ook iets positiefs in: een voorstel voor premies aan snelle afstudeerders.

Maar het verschil met Ritzen een half jaar later was dat deze moest bezuinigen. En veel. Van de ideeën om het studietempo te stimuleren bevatte zijn Heroriëntatie Studiefinanciering daarom alleen de korting na vijf jaar; en wel met honderd procent. Waar oud-topambtenaar In 't Veld nog kon spreken van "een gematigde koppeling" tussen studietempo en studiefinanciering, was de sanctie nu behoorlijk hard geworden. Zeker omdat ook het collegegeld omhoog ging en de leningen een hogere rente kregen. Wie de vijf jaar overschrijft, wordt nu in een jaar zeker twaalfduizend gulden armer. De protesten zijn bekend.

Nummer twee. Ongeschikte studenten kan je niet aanzetten tot sneller studeren. Om deze groep kort na de start uit te zeven, kwam er het plan voor een 'bindend studieadvies' na het eerste jaar. Volgens welingelichte kringen kwamen universiteitsbestuurders hier zelf mee, als alternatief voor een nieuwe inkorting van de inschrijvingsduur voor allen. Ritzen en de bestuurders gaven dit plan een mooi plaatsje in hun 'hoofdlijnenakkoord' van afgelopen najaar.

Zoals elders in dit nummer (op de voorpagina) te lezen valt, hebben de universiteiten - geschrokken van de wijdverbreide kritiek - dit idee echter laten vallen. De minister heeft dit zelf bevorderd door in zijn wetsontwerp op te nemen dat iedereen met een positief advies het doctoraal in drie jaar moet kunnen halen. Dat botst nogal met de huidige praktijk en met het recht op vier jaar inschrijving. Maar het is slechts een detail. De universiteiten vinden nu dat zelfs met de best denkbare procedures na een jaar niet zulke betrouwbare uitspraken te doen zijn, dat daaraan zoiets zwaars als uitsluiting van de studie verbonden mag worden.

Truc nummer drie. Waar de universiteiten niet meer aan durven tornen, is de andere helft van de afspraak uit het hoofdlijnenakkoord: dat is hun 'inspanningsverplichting' om de belemmeringen voor het vlot doorlopen van de studie weg te nemen. Daarmee heeft Ritzen toch weer een slag binnen, en de universiteiten zullen er de komende jaren aan herinnerd worden. Waar sommige faculteiten nog steeds trots zijn op hun volgepropte studieprogramma, moet nu iets veranderen. Bovendien moeten de universiteiten hun studievoorziening en -begeleiding sterk verbeteren en hebben ze toegezegd, te zorgen voor behoorlijke registratie van de studievoortgang. En dat laatste wordt het aangrijpingspunt voor nieuwe Ritzen-prikkels.

De vierde truc moest gebruik maken van het feit dat ook universiteiten gevoelig in hun beurs zijn. Ze worden al een aantal jaren betaald naar hun prestaties, via een ingewikkelde berekening van het studierendement. Ritzen had de koppeling aan prestaties helderder willen maken, door te betalen per student die een 'cursusjaar' afrondt. Dit bleek echter een te zware opgave voor de universitaire administraties. Men werkt daar vaak niet in cursusjaren - en bij velen is er uerhaupt nog geen goede voortgangsregistratie. De minister heeft zich hierbij voorlopig neergelegd. Hij komt over enkele jaren nog eens met zijn idee terug. Toch laat hij zich niet met een kluitje in het riet sturen. Hij pakt het probleem nu globaler aan. In

het nieuwe systeem voor bekostiging van het hoger onderwijs zal de uitvoering van afspraken uit het hoofdlijnenakkoord "worden meegewogen in de hoogte van het instellingsbudget", schreef hij twee weken geleden. Wie niets doet aan het studietempo, kan straf verwachten.

Als klap op de vuurpijl kwam de minister vorige week in het kader van de tussenbalans met zijn vijfde tempo-prikkel. Het gaat wederom om de studiefinanciering. Die wordt straks afhankelijk van halfjaarlijkse of jaarlijkse voortgangscontrole. Scoort een student in een periode minder dan een minimum aantal studiepunten, dan wordt de basisbeurs gekort - en het eventuele leenbedrag verhoogd.

Chirurgische actie

Dit is de meest chirurgische actie tegen studievertraging tot nu toe. Als bezuiniging levert hij weinig op, maar hij heeft de charme van het vermijden van onevenredige schade. Wie een trage start maakt, wordt niet definitief gestraft maar wel geprikkeld om het snel beter te doen. Voorwaarde is natuurlijk dat de studie studeerbaar is. En: dat de universiteiten een werkende voortgangsregistratie hebben. Bovendien zal de informatiseringsbank even slikken. In een primitieve vorm was de beurs vroeger ook wel tempo-afhankelijk, maar het aantal beursalen was vele malen kleiner. Praktische problemen zijn er dus nog legio. En het ministerie houdt er daarom rekening mee, dat de 'tempobeurs' pas per januari 1993 een feit is.

Het krijgsplan is klaar. De samenhang is duidelijk. Ook als het bindend studieadvies uitblijft, kan Ritzen met de overige vier maatregelen het net rond universiteiten en studenten langzaam sluiten, om definitief af te rekenen met de academische traagheid. Meer dan vijf jaar studeren gaat tot de uitzonderingen behoren. En de maatschappij krijgt voortaan onrijpe doctorandi, zullen de critici nog enkele malen roepen.

Die kritiek maakt waarschijnlijk niet veel indruk. Niet bij Ritzen, die weet dat de Kamer juist aandringt op academische efficiëntie. Ook zelf gelooft hij daar heilig in. Tegen wie het horen wil, zegt de bewindsman dat universiteit en student 'waar voor hun geld' moeten leveren.

De meeste reacties op Ritzen's nieuwste plan - de tempobeurs - moeten nog loskomen. Studenten zullen weer wijzen op het belang van extra bijvakken en brede ontplooiing, maar de minister zal daar tegenin brengen, dat een jaar extra voor die dingen mooi genoeg is en dat de staat ook de ontplooiing van anderen maar beperkt subsidieert.

Maar het belangrijkste, onuitgesproken verzet zal misschien komen van faculteiten die vinden dat studenten zo lang mogelijk hun studie moeten rekken. Volgens de Amsterdamse onderwijskundige dr. U. de Jong hebben velen zich nog altijd niet echt neergelegd bij de afspraak dat een universitaire studie vier jaar duurt. "Ik denk dat het goed is, als die faculteiten nu eens gedwongen worden zich te houden aan de genormeerde studielast van vier maal 1680 uur", zegt ze. Als dat niet gebeurt, draaien de studenten toch nog op voor de gevolgen.

HOP/Frank Steenkamp

Studenten voor studenten: ESN-Maastricht

'Wel leuk, dat contact met de buitenlanders, maar je kunt er niet echt een boom mee opzetten'

De opvang van studenten die een tijdje in het buitenland willen studeren, is niet overal even goed geregeld. Met de oprichting van het ESN (Erasmus Student Network) begin vorig jaar moest daar verandering in komen. Studenten voor studenten, zo luidt ongeveer het credo. Ook Maastricht laat zich niet onbetuigd. De juristen en economen van ESN-Maastricht beijveren zich de buitenlanders zo warm mogelijk te onthalen. Daartoe is een mentorensysteem ingesteld en worden ze vergast op een heleboel informatie. De eerste buitenlandse studenten zijn inmiddels aan ESN toevertrouwd. En ze vinden het allemaal best aardig, maar "ze komen echt niet alleen naar onze klompen kijken".

Voordat de gasten arriveren hebben ze al een heel pakket informatie ontvangen. Informatie over Maastricht, maar ook over de Nederlandse cultuur. Zo wordt aandacht besteed aan een verschijnsel dat de gemiddelde hondehater met afschuw moet vervullen: "Many people are as devoted to their animals as they are to their spouses and children. You may not believe your eyes when you see the number of dogs being taken for walks. You will also learn to be careful where you step." Aldus gewaarschuwd worden de studenten, eenmaal in Maastricht, desgewenst afgehaald van het station. Dan treedt het 'kangoeroe-systeem' in werking. Sylvie van Lammeren, secretaris van ESN-Maastricht: "Elke student krijgt een mentor toegewezen. Je gaat samen naar het Kamerbuuro, waar je de sleutel krijgt voor zijn of haar kamer. Dat heeft de universiteit allemaal geregeld. Dat is wel handig, want je hoort ook veel verhalen van studentensteden waar de universiteiten nagenoeg niets voor de gasten hebben gedaan. Verder proberen wij er voor te zorgen dat de student zich hier thuisvoelt."

Het in stichtingsvorm gegoten ESN (Erasmus Student Network) is een initiatief van studenten uit de twaalf lidstaten van de Europese Gemeenschap. Blijkens het Erasmusfoldertje waarin ESN wordt geïntroduceerd heeft men zich een 'adequate opvang en sociale integratie' van buitenlandse studenten ten doel gesteld. Daarnaast wordt gestreefd naar de totstandkoming van 'studentgerichte informatievoorzieningen'. Een databank bijvoorbeeld, met de ervaringen van eerdere studentreizigers. De nadruk ligt op de 'secties' in de studentensteden. Tot op heden zijn er zo'n veertig secties in Europa actief. Dat aantal moet volgens René Scheffers, voorzitter van ESN-Maastricht, nog veel groter worden: "Een heleboel secties zijn op dit moment nog niet officieel geregistreerd. Dat komt omdat het er in de zuidelijke landen vaak wat bureaucratischer aan toe gaat. Er gelden strengere eisen voor inschrijving bij de Kamer van Koophandel." Daarnaast verkeert de hele onderneming nog in een pril stadium. Dat verklaart dat er in Nederland pas vier secties zijn: Leiden, Nijmegen, Maastricht en Utrecht, waar het nationale secretariaat is gevestigd. De Maastrichtse sectie werd door drie

rechtenstudenten opgericht. Scheffers: "Momenteel hebben we drie commissies: de economie- en rechtencommissie, die uiteraard respectievelijk buitenlandse economie- en rechtenstudenten opvangen, en MSI, het Maastrichts Studentenoverleg Internationalisering. Die stemt de kalenders af van alle op buitenlanders gerichte activiteiten van de verschillende verenigingen, zodat men niet in elkaars vaarwater zit." De studenten van ESN werken nauw samen met andere internationaal gerichte verenigingen. AEGEE bijvoorbeeld, wier leden vooral buitenlandse studenten willen ontmoeten en daarvoor nogal eens een congresje aflopen. Scheffers: "We zijn nu bezig met het opzetten van een dagelijks spreekuur voor alle buitenlandse studenten. Dat gebeurt in samenwerking met AEGEE. Het is de bedoeling dat buitenlandse studenten met problemen daar terecht kunnen. En dat kan dan over van alles gaan. Hoe je een strippenkaart moet gebruiken, maar ook ernstiger zaken. We hebben inmiddels een aanvraag voor een ontvangstruimte ingediend bij het College van Bestuur. Maar het is nog even wachten op antwoord." Het spreekuur moet aanvullend werken op de zogeheten Erasmusmeeting, een veertiendaagse bijeenkomst op de economische faculteit, bedoeld voor buitenlandse economiestudenten.

Bij de oprichting van ESN vorig jaar, hebben de oprichters en een aantal leden van AEGEE ook contact opgenomen met mensen van geneeskunde. Dit contact is echter weer verwaterd. Bij geneeskunde worden de studenten nu opgevangen door de studenten van de verenigingen VISEM en Reflex, die inmiddels hetzelfde mentorensysteem kennen als ESN. De gezondheidswetenschappers hebben nagenoeg geen buitenlandse studenten op bezoek.

ESN heeft inmiddels een stuk of zestig buitenlanders onder haar hoede gehad, waaronder Duitsers, Engelsen en Belgen. Momenteel zijn in Maastricht Italianen en Hongaren te gast. Onder opvang word ook verstaan het bezoeken van huisfeestjes en de diverse gelagkamers alhier. Scheffers: "Het valt wel op dat de Hongaren 'm snel hebben hangen. Trouwens, onlangs hadden we met een paar mentoren een huisfeestje georganiseerd, en daarvoor had-

den we een thuis-tap gehuurd, nou, ze wisten niet wat ze zagen."

Dat geldt wel voor meer zaken. Het door de leden van ESN-Maastricht opgestelde informatieboekje legt uit wat de buitenlandse student zoal in Nederland mag verwachten. Een voorbeeldje: 'The man arriving at the institute on an old bicycle, wearing tattered shoes and a funny hat, could be the janitor (conciërge), but he could also be the professor.'

"Dat is inderdaad opmerkelijk", beaamt Monika Annau, Hongaars rechtenstudente en momenteel verblijvend aan de Nieuwenhof. "In Budapest zie je dat niet. Maar dat komt misschien omdat bij ons een groot aantal professoren nog een tweede baan heeft, als minister bijvoorbeeld."

De Hongaren zijn hier in het kader van het Tempusprogramma van de EG. Dat beoogt het hoger onderwijs in de voormalige communistische Europese landen in de pas te brengen met de maatschappelijke veranderingen die zich daar voltrekken. Van dat laatste merken ze op universitair niveau nog maar weinig, zegt Monika Annau. "Weinig mensen hebben hun manier van lesgeven daadwerkelijk aangepast. Sommigen zijn nog even overtuigd communist als vier jaar geleden." Toch is de sprong naar Nederland kennelijk niet zo heel groot. Volgens van Lammeren hebben de Hongaren weinig moeite om mee te draaien in de Maastrichtse onderwijsgroep: "Zoals het nu gaat is er weinig verschil met een gewone onderwijsgroep. Sommige studenten zijn continu aan het woord, anderen bewaren hun opmerkingen liever voor de pauze. Ook het discussieniveau ligt even hoog, of even laag, als je wil." De Engelse taal werkt daarbij niet beperkend. Alle te bestuderen teksten zijn immers in het Engels gesteld en daarom kunnen de casus even grondig worden opgelost, aldus van Lammeren. Annau is het daar wel mee eens: "Maar het is wel zo dat wij een hele middag nodig hebben om een Engelse tekst van veertig pagina's door te lezen, terwijl jullie dat wat sneller doen." Annau en haar landgenoten Gabor Molnar en Attila "like the Hun" Becznev volgen de blokken European Integration en International Law. Het Maastrichtse onderwijsmodel spreekt hen wel aan. Molnar: "Het lijkt wel een beetje op datgene wat we in Budapest doen. Wij krijgen ook lezingen en volgen onderwijs in groepen.

Maar dat onderwijs spitst zich vaak niet toe op een specifiek onderwerp. En dat vind ik hier wel het grootste pluspunt." Becznev beaamt dat. "In Hongarije worden we eerst viereneenhalf jaar opgeleid tot jurist. Alle basiskennis dient dan aanwezig te zijn. Maar omdat je na die tijd niet verder kunt komen dan een baantje in de administratieve sector, studeren de meesten nog twee jaar op een bepaald rechtsgebied door." Lijkt het Nederlands vierjarig plan voor de Hongaren een aantrekkelijk alternatief, de Nederlanders op hun beurt zijn behoorlijk onder de indruk van de Hongaarse juridische capaciteiten. Van Lammeren: "Het is vaak verbazingwekkend hoeveel kennis zij in vergelijking met ons bezitten van het Europese en internationale recht. Dan vraag je je wel eens stiekem af welk systeem nu het beste is." Qua materiële uitrusting is dat overigens onbetwist het Nederlandse. De computers worden door de Hongaarse gasten met instemming begroet. Molnar: "Die hebben we in Budapest niet. Dus voor het schrijven van opstellen en dergelijke moeten we altijd weer op zoek naar een typemachine." De verschillende mogelijkheden hier op eenvoudige wijze papierwerk te produceren, heeft volgens onze gasten wel een grappig neveneffect: "Iedere twee studenten vormen hier drie commissies." Maar die waarneming omtrent de mate van activiteit van de Maastrichtse student strookt niet helemaal met de problemen die ESN ondervindt bij het vinden van mentoren. De eerste advertentie leverde slechts vijftien positieve reacties op. Dat waren voor het merendeel studenten die deelnemen aan het programma van European Legal Studies. Rechtenstudenten dus die naast het wetboek ook zeer regelmatig een woordenboek raadplegen. Toch is het mentorschap geen uitputtende bezigheid. Van Lammeren: "Het slokt niet veel van je tijd op. Meestal komen studenten ook met z'n tweeën, en na een paar dagen gaan ze zelf op pad. Sommigen schaffen daarvoor zelfs een fiets aan." Vervolgens kom je ze nog maar af en toe tegen. Van Lammeren vindt dat wel een beetje spijtig: "Het blijft natuurlijk leuk, dat contact met buitenlanders. Maar je kunt er niet echt een boom mee opzetten. Daar hebben ze geen behoefte aan, lijkt het vaak."

De opvang begint al op station Maastricht (foto Franco Gori)

Eugène Baak

'Mannen zijn meer loopbaanbewust'

Cursus moet vrouwelijke studenten leren wat ze willen worden

De vrouwelijke student bereidt zich onvoldoende voor op de toekomst. Terwijl haar mannelijke collega zijn loopbaan al heeft gepland, moet zij nog kiezen of zij eigenlijk wel een carrière wil, en zo ja welke. De cursus loopbaanontwikkeling voor vrouwelijke studenten die deze maand bij geneeskunde, gezondheidswetenschappen en rechten start, moet deze achterstand wegwerken.

"Voor mij is het een moment van bezinning. Vier jaar geleden ben ik heel bewust met de studie geneeskunde begonnen. Nu, drie weken voor ik aan mijn co-schappen begin, lijkt datgene wat ik wil een onbereikbaar droombeeld: een tropenarts worden die de patiënt als mens behandelt en naast het werk ook nog een privé-leven heeft." Odette Hereijgers, vijfdejaars, is een van de elf deelnemers aan de cursus loopbaanontwikkeling voor vrouwelijke studenten aan de faculteit geneeskunde. Afgelopen vrijdag, tijdens de eerste van de vijf bijeenkomsten, schetste zij haar ideale baan zonder zich te bekommeren om praktische bezwaren zoals de onvermijdelijke zestigurige werkweek van de arts-assistent. Tijdens de oefening "Geest in de fles" waarin men vrij mag associëren over de toekomst kwamen ook andere groepsleden op het spoor van hun toekomststromen. In de komende vier cursusmiddagen worden deze wensen verder uitgewerkt, en bekijken de cursisten langs welke weg ze die (soms schijnbaar onbereikbare) doelen kunnen bereiken. Interviews met vrouwen in het werkveld, het zoeken van aantrekkelijke vacatures in kranten, beargumenteren waarom zo'n vacature aanspreekt, en het maken van een loopbaanplan waarin de wensen op het gebied van werk- en privé-leven aandacht krijgen, moet de cursisten op het juiste pad brengen. Dit alles zonder te vergeten dat toekomstverwachtingen kunnen veranderen en je een loopbaan nooit helemaal kunt uitstippelen.

Mede-cursiste en zesdejaars geneeskunde Muriël Grooteman verwacht eind 1991 af te studeren. Zij volgt deze cursus niet om makkelijker een baan te krijgen. "Wij worden meestal niet werkloos, maar krijgen niet de baan die wij willen. Zoals werken op een consultatiebureau terwijl je eigenlijk huisarts wilt worden." Grooteman hoopt te achterhalen welk beroep zij nu echt in de toekomst wil gaan uitoefenen, en hoe ze dit kan verwezenlijken. "Op dit moment twijfel ik tussen gynaecologie en psychiatrie. Gynaecologie is leuk omdat er ook operatie bij zit. Maar ik ben nu geneigd om voor psychiatrie te kiezen, want de werksfeer tijdens mijn co-schappen op de PAAZ en Riagg was veel prettiger dan op andere afdelingen van het academische ziekenhuis. Veel persoonlijker. In het ziekenhuis is de co de co. Wie er in de witte jas zit doet er niet zo veel toe. Kwaliteit betekent daar veel uren en nachten werken."

Kostwinnerschap

Vrouwelijke studenten bereiden zich onvoldoende voor op hun toekomst, blijkt uit wetenschappelijk onderzoek. Vaak weten zij niet wat ze willen na hun opleiding of studie, en ontbreekt een visie op hun toekomstige loopbaan. Dit in tegenstelling

Er is meer dan het fornuis (foto Franco Gori)

tot de mannelijke student die meestal een duidelijke carrière voor ogen heeft en deze uitstippelt, meent Yvonne Winants, medewerkster vrouwenstudies geneeskunde. "Logisch. Mannen zijn van oudsher opgevoed voor het kostwinnerschap. Vrouwen niet. Zij zijn nieuw op de arbeidsmarkt en plannen niet zozeer hun loopbaan maar meer hun leven. Daarin krijgt betaald werk naast hobby's, partner en eventueel kinderen een plaats." Een baan staat meestal niet centraal want studentes zijn niet opgegroeid met het besef dat zij zelf de kost moeten verdienen.

Om deze achterstand in loopbaanplanning op hun mannelijke collega's in te lopen is vorig jaar met geld uit de emancipatiepot van de RL een cursus loopbaanontwikkeling voor vrouwelijke studenten opgezet door de vakgroep onderwijsontwikkeling en onderwijsresearch. Toen is hij, net als dit jaar, aan de faculteiten geneeskunde, gezondheidswetenschappen, rechten en economie aangeboden. Economie heeft geen behoefte meer aan de cursus. Daarom de faculteit geen animo toont is drs. Thera Tolner, toegevoegd docente economie, niet helemaal duidelijk. "Het schijnt dat studenten hier in huis geen interesse voor zo'n project hebben. Vorig jaar waren er maar zes inschrijvingen. Een ander argument dat ook steeds wordt gebruikt is dat economie niet zo'n geëmancipeerde faculteit is." Als alternatief voor de cursus is de economische faculteit bezig

met de organisatie van een symposium over loopbaanontwikkeling. Voor vrouwen en mannen.

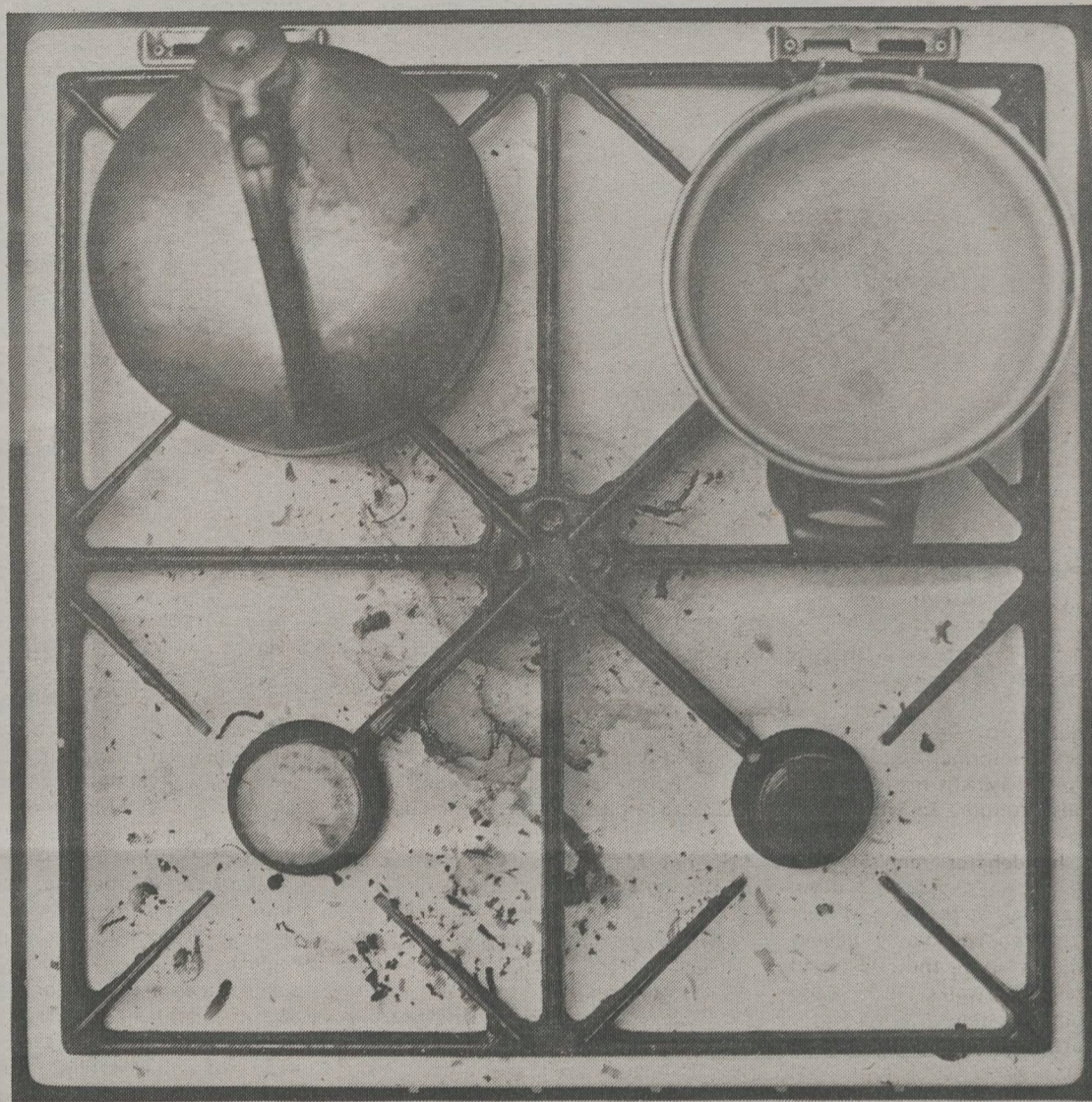
Mond tot mond

Terwijl de aanmeldingen voor de cursus bij de gezondheidswetenschappen dit jaar stijgen van tien naar twaalf, laat de faculteit der rechtsgeleerdheid een grotere groei zien. Schreven zich vorig jaar nog maar zes studentes in, afgelopen vrijdag begroette cursusleidster mr. Ria Wolleswinkel, medewerkster vrouwenstudies rechten, veertien vrouwen. Mond tot mond-reclame is volgens haar de oorzaak van de toeloop. Opvallend verschil met de cursisten van 1990 is het verschil in motivatie. Wolleswinkel: "Toen had bijna iedereen een afgebakend beroepsperspectief. Nu heeft de helft van de groep geen idee welke baan ze willen. Door de cursus willen zij daar achter komen." Wolleswinkel hoopt dat studentes zich beter leren presenteren en verkopen. Bovendien is een van de cursusdoelen dat de vrouwen planmatiger gaan denken: "Je eerste baan is niet meteen het einddoel. Daarom hoeft hij ook niet de baan van je leven te zijn. Er mag een opbouw in je banen zitten." Harde cijfers over het resultaat van de cursus van vorig jaar zijn er niet. Maar uit de evaluatie blijkt volgens drs. Marie-Louise Schreurs van O&O dat studenten enthousiast waren, en de vijf middagen als

heel zinvol hebben ervaren. Ook Yvonne Winants is overtuigd van zijn stimulerende werking. "Het geeft vrouwen zelfvertrouwen en maakt ze bewust van hun eigen kracht." Ria Wolleswinkel kan hier mee instemmen: "Vorig jaar wist een cursiste zeker dat zij niet buiten Maastricht zou solliciteren. Een van de vacatures die zij had verzameld voor de cursus was bij een organisatie in Alkmaar. De vacature sprak haar aan, Alkmaar niet. Maar na een gesprek over de baan op zich ontdekte zij dat blijven wonen in de regio Maastricht toch minder belangrijk voor haar was dan zij in eerste instantie had aangegeven. Dan verleggen mensen grenzen, puur om de inhoud van de functie."

Voor derdejaars geneeskunde Saskia de Wildt had de eerste bijeenkomst al resultaat. Afgelopen vrijdag huppelde zij na de eerste cursusbijeenkomst naar huis. "Ik maakte tot nu toe keuzes op grond van wat ik niet wilde. Steeds streepte ik af. Bij de ene specialisatie heb je te weinig tijd voor patiënten, bij de andere wordt niet gelet op een eventuele psychische oorzaak van een ziekte. Maar vrijdagavond dacht ik: Kom op man, we moeten ons niet concentreren op belemmeringen. Als je idealen niet in een bestaand ziekenhuis verwezenlijkt kunnen worden, richt je toch gewoon een eigen kliniek op."

Riki Janssen

+

Als je verder wilt in accountancy,
begin je bij Moret Ernst & Young.

Moret Ernst & Young, registeraccountants komt graag in contact met (bijna) afgestudeerde bedrijfs-economen, die een carrière als registeraccountant of EDP System Auditor ambiëren.

Moret Ernst & Young maakt deel uit van Ernst & Young International, een wereldwijd netwerk van samenwerkende maatschappen van accountants, belastingadviseurs en management consultants. Momenteel werken er zo'n 70.000 mensen in ruim honderd landen. Bel voor een afspraak met de heer R.J.Ekkebus, tel: 010 - 4074368.

 MORET ERNST & YOUNG

Bulletin
Kopij v
Vakgr.
woe. 1.2
Vakgr.
888271
Vakgr.
888643
Vakgr.
14.
Vakgr.
voor wo
Studen
enstra
Institu
Berichte
H. Verm
Extern
Informa
Samer
De RL M
zal een
project
kruispu
RL zulle
technis
Europ
Van 15
educat
werkza
landen
belang
IHOL-E
De Uni
opzette
in Limb
instellin
regiona
1991)
Instron
Het be
verruin
instron
plaatsin
Sluiting
Voor h
fonds g
volledig
komst
muliere
Zaken
aan:
RL/SWV
MD Ma
Bibliot
Iedere
instruc
Randw
de uitl
Diefsta
Uit het
Onderv
ontvree
Schrift
brief en
Interne
Intern
Ten be
binnen
een
studer
voor 3
Taak:
aanle
uitvoer
Inform
Rector:
4-3 WA
Info: EF
5-3 Lez
wetens
P. Deby
5-3 Lez
Aula Ts
6-3 Sem
cytaten
16 uur.
6-3 Lez
door H.
Studiun
7-3 Pro
9-3 Vo
Gezond
schap,
tenscha
12-3 Al
bankwe
Kr.0089
12-3 L

U wilt een RIJBEWIJS

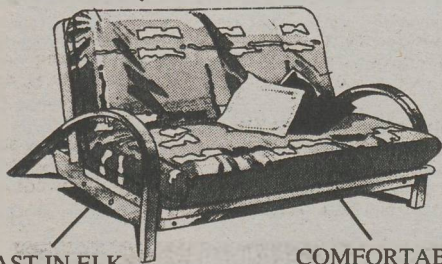
10 Theorielessen, computertoets, leerboek en examenaanvraag:
f 140,-
Praktijklessen in Volkswagen Golf kosten fl. 37,50

GARANTIE

Door ons stappenplan en het houden van proefexamens, wordt U optimaal voorbereid en vertrouwd gemaakt met uw rijexamen. Indien U voor het proefexamen slaagt, doch niet voor het eigenlijke examen, bieden wij U de mogelijkheid tot een gratis herexamen.

VERKEERSSCHOOL 'CHRISTOFFEL'
Gerckenshaag 33, 6228 EL, Maastricht. tel. 043-611315

BEKLEDING
NAAR WENS \

PAST IN ELK
INTERIEUR

COMFORTABEL
EN STIJLVOL

EEN BED IN 'N HANDOMDRAAI

'Euro' is de naam van deze ruime en comfortabele Futon bedbank. Overdag een mooie bank, 's avonds in één handbeweging om te toveren tot een heerlijk bed. Passend binnen ieders budget, al vanaf f 1000,-. Leverbaar met afritsbare hoezen in talloze stijlvolle dessins. Onze collectie bevat vele modellen. Kom eens een kijkje nemen of vraag telefonisch om meer informatie.

ISKANDER

Oude Tweebergerpoort 5, 6211 TD Maastricht
(50 m. vanaf het Vrijthof). Tel. 043-257883

Boekhandel

DE TRIBUNE

Kapoenstraat 8

6211 KW Maastricht

Telefoon (043) 251978

literatuur

STUDIEBEGELEIDING RECHTEN

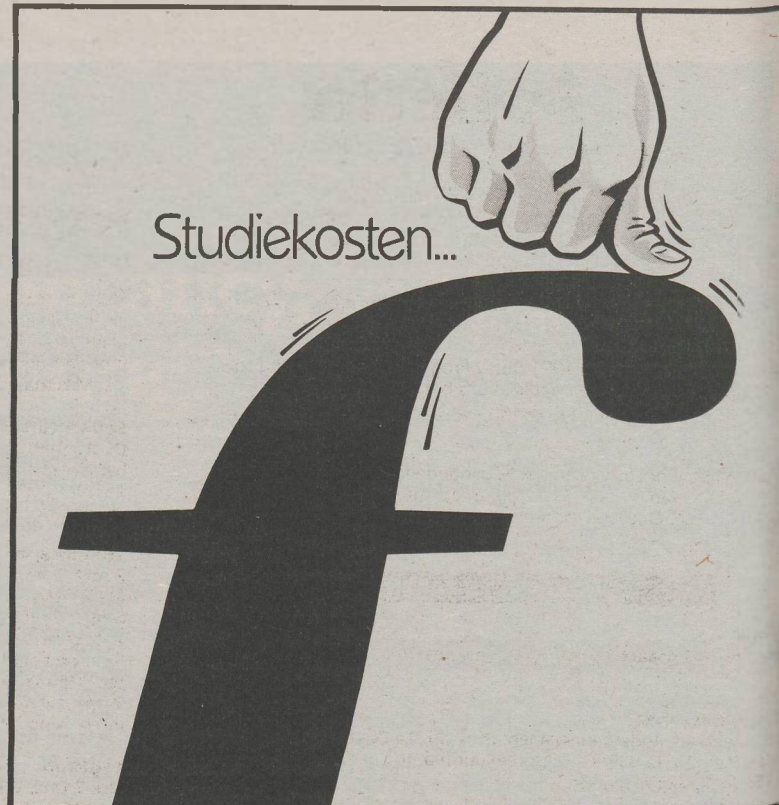
Ervaren repetitor repeteert de blokken:
RECHTSHANDELINGEN (prop)-vanaf 21.02 op maandag- en donderdagavond van 19.30 - 22.30 uur;
CRIMINALITEIT (bas. dok)-vanaf 22.02 op dinsdag- en vrijdagavond van 19.30- 22.30 uur.
Zes bijeenkomsten van 3 uur à f20,- per uur.
Inl. en aanm. tel. 04407-2540

Autorijschool Dorssers

doet het met garantie

Jawel, indien u de eerste keer niet slaagt voor het rijexamen, betaalt u de tweede keer niets. Door het houden van proefexamens wordt u optimaal voorbereid op uw examen.

U betaalt slechts fl.35,- per rijles in VW Golf. Tevens het adres voor uw privé theorieopleiding. Bel voor informatie 046-377738

omlääg!

SSGZ biedt de enige echte ziektekostenverzekering specifiek en uitsluitend voor studerende. Geen winstoogmerk, dus lage premie. En dit jaar flink verlaagd! Uitgebreide dekking. Ook voordelige tandartsverzekering, reisverzekering en Zekerheidspakket (inboedel, ongevallen enz.) Haal een folder bij je onderwijsinstelling of bel SSGZ, 01719-70300.

Studenten hebben hun eigen verzekering **SSGZ**
van de Mortelstraat 4, 2203 JD Noordwijk

Wel plannen, maar geen geld?

Het 'Hanneke van Holk'fonds steunt leden van de Vereniging van Vrouwen met Academische Opleiding.

De VVAO -Vereniging van Vrouwen met Academische Opleiding- werd in 1918 opgericht en is inmiddels uitgegroeid tot een netwerk van ruim 5500 hoger opgeleide vrouwen. Primaire doelstellingen zijn: belangenbehartiging en verbetering van de maatschappelijke positie van vrouwen. Daartoe ontplooit de VVAO tal van activiteiten zoals bijeenkomsten, trainingen, congressen en het uitgeven van publikaties. De VVAO participeert in diverse landelijke organisaties. Buiten Nederland maakt de VVAO deel uit van de International Federation of University Women, die een non-gouvernementele status heeft bij de Verenigde Naties.

'Hanneke van Holk'fonds

Sinds kort kent de VVAO het 'Hanneke van Holk'Fonds. Dit fonds kan leden van de vereniging financiële ondersteuning bieden bij studieactiviteiten en/of werkzaamheden binnen hun vakgebied. Dit alles in de ruimste zin. Op uitdrukkelijk verzoek van erflaatster Hanneke van Holk is het fonds exclusief bestemd voor 'gehuwde of gehuwd geweest zijnde leden'.

Aanvragen voor 1 september

Aanvragen voor een bijdrage moeten bij voorkeur voor 1 juni, doch uiterlijk voor 1 september 1991 zijn ingediend. Ook vrouwen die zich voor die datum nog aanmelden als VVAO-lid komen in aanmerking.

Meer weten?

Meer weten over de VVAO en het 'Hanneke van Holk'fonds?

Vraag dan de uitgebreide documentatiemap aan -met inschrijf- en aanvraagformulier- bij het secretariaat van de VVAO, Postbus 13226, 3507 LE Utrecht.

NEDERLANDSE VERENIGING VAN VROUWEN MET ACADEMISCHE OPLEIDING

Bulletin

Deze bijeenkomsten zijn gepland op:

Woensdag 20-03: 19.00-21.00 uur Statenzaal Oud Gouvernement

Woensdag 24-04: 19.00-21.00 uur Collegezaal Nieuwenhof

Woensdag 22-05: 19.00-21.00 uur Collegezaal Nieuwenhof

Meesterlijk organiseert

In het kader van beroepvoorbereiding aan 3e en 4e jaars studenten organiseert Meesterlijk, de vereniging van oud-studenten van de RL, een voorlichtingsavond over de advocatuur. Diverse advocaten uit commerciële en sociale advocatuur zullen spreken en vragen beantwoorden.
Tijdstip: vrijdagavond 1 maart, aanvang 19.00 uur.
Locatie: Statenzaal Oud Gouvernement.

'Meesterweek' te Rotterdam

De Juridische Faculteitsvereniging Rotterdam van de Erasmus Universiteit organiseert in de week van 15 april 1991 een 'Meesterweek'. Deze meesterweek zal bestaan uit diverse fora, symposia en bedrijfsbezoeken. Deelname aan deze meesterweek staat open voor studenten, wetenschappelijke medewerkers en mensen uit het bedrijfsleven en advocatuur. Voor verdere informatie wordt verwezen naar de informatieborden nabij de onderwijsbalie.

Vragenuurtje fiscalisten blok 2.3

Voor de fiscalisten van blok 2.3 Criminaliteit, is er een vragenuurtje georganiseerd op maandag 4 maart 1991.
Tijdstip: 09.00 - 11.00 uur.
Plaats: kamer 2310 Bou3.

Voorlichtingsmiddag Fiscaal Recht

De Stichting Jurist in Bedrijf organiseert op woensdag 6 maart in samenwerking met de fiscaaljuridische studierichting een voorlichtingsmiddag van Fiscaal Recht.
Deze middag vindt plaats in de collegezaal van de Nieuwenhof, van 16.00 - 17.30 uur.
Er zal met name ingegaan worden op de studierichting Fiscaal Recht en de beroepspraktijk met medewerking van de volgende sprekers: prof. dr. R. Niessen; mr. R. Brouwers, werkzaam bij de belastingdienst; mr. J. Vissers, belastingadviseur en drs. J. van Caspel, bedrijfsfiscalist.

Verkorte opleiding politieacademie

Op woensdag 13 maart om 14.00 uur geeft Roger Lambrichts, ex-student en medewerker van de FdR, informatie over de verkorte opleiding tot politieofficier aan de Nederlandse Politieacademie (NPA) te Apeldoorn.
Plaats: practicum 1001aN.
Inlichtingen: M. Elsenburg, tel. 887046.

Voorlichtingsdag Rechtsgeleerdheid

Op zaterdag 16 maart 1991 vindt een voorlichtingsdag plaats. Studenten die als mentor willen fungeren, worden verzocht contact op te nemen met Erna Beurskens, tel. 887036.

autorijschool
lesprijs f 37,50 per uur

wegwijs voor uw rijbewijs
voor maastricht en omstreken

beroepsrijkschool
volledig gediplomeerd

CORRECT

autotel. 06 - 52 - 980584
maastricht a. van scharnlaan G 4 tel (043) 621494

**ECONOMIE
GENEESKUNDE
GEZONDHEIDS-
WETENSCHAPPEN
RECHTEN...**

**DE BOEKEN
BIJ BERGMANS**

**BOEKHANDEL
Bergmans**

NIEUWSTRAAT 9, 6211 CR MAASTRICHT, TEL.: 210825

**ACADEMISCHE
BOEKHANDEL
MAASTRICHT**

**Voor al uw
studieboeken**

Bouillonstraat 12
6211 LH Maastricht
tel. 043-887015
fax. 043-257312

WAAROM AAN HET TOEVAL OVERLATEN?

HET GROOTSTE DEEL van onze ingeschrevenen vindt binnen het jaar een levenspartner.

Zoekt U een partner voor een duurzame man/vrouw relatie, bel dan vrijblijvend:

045-726539 (mevr. Luchtman) of
077-825386 (hoofdkantoor)

Of vraag de GRATIS BROCHURE aan: Stichting Mens en Relatie, Postbus 5050, 6041 GB Heerlen.

Stichting Mens en Relatie is erkend RvT, met garantiefonds

A EUROPEAN BUSINESS DEGREE. YOUR KEY TO A CHALLENGING INTERNATIONAL CAREER

As a young European man or woman, you know that the economic future poses major challenges - international challenges in home markets and abroad.

In order to prepare for these challenges, you also know that it is vital to obtain a good business education, one that develops the essential knowledge and skills required in an international business environment.

Most business programmes still focus on corporate management in a national context. Very few offer an authentic cross-border education and multi-national exposure for a European career.

The EAP European Masters in Management programme (EMIM) is a truly European business programme which offers a distinct focus on corporate management in Europe:

- 3 years of business study in 3 countries
- 3 project assignments in 3 European companies
- A business curriculum focusing on key issues across Europe
- A European student body representing 10 or more nationalities each year
- An international faculty of professors and business practitioners, operating across 4 EAP centres in Europe.

The EMIM programme can offer you the keys to your European and international business career.

If you are :

- ready to participate in the challenges of European and international markets,
- an international thinker and have language talents,
- keen to study business in 3 countries in Europe for 3 years,
- ready to live and work with a pluricultural, multilingual community of participants,

You are invited to contact an EMIM admissions officer at any of our centres for further information.

The EMIM programme is open to candidates who have finished the first 2 years of a university business/economic programme or who have completed a university degree in another subject.

EMIM

EAP PARIS
108. bd Malesherbes,
75017 Paris
Tel: (1) 47 54 65 00
Fax: (1) 42 67 46 19

EAP OXFORD
12, Merton Street,
Oxford OX1 4JH
Tel: (0865) 72 45 45
Fax: (0865) 25 19 60

EAP BERLIN
Europa-Center,
Breitscheidplatz,
1000 Berlin 30
Tel: (030) 254 80 20
Fax: (030) 254 80 231

EAP MADRID
c/Serrano 191
28002 Madrid
Tel: (1) 564 64 28
Fax: (1) 564 64 18

COUPON

Please send me more information about the EMIM programme your presentation at Maastricht

Name: _____ Tel: _____

Address: _____ City: _____

University: _____ Principal Subject: _____

Send this coupon to: EAP Paris, Boulevard Malesherbes 108, 75017 Paris, France

PARIS - OXFORD - BERLIN - MADRID

educating Europeans and Business leaders for the 21st century

VET speelt KOEKOEKSNEST

Zaterdag en zondag speelt de Eijdsense toneelvereniging VET "en een vloed over het KOEKOEKSNEST" in het Cultureel Centrum, Breusterstraat 40 in Eijdsen. Het oorspronkelijke toneelstuk van Dole Wasserman is gebaseerd op de roman "One flew over the cuckoo's nest" van Ken Kesey en kreeg vooral bekendheid door de verfilming met Jack Nicholson in de hoofdrol. Onlangs werd het in een vrije productie in de Nederlandse theaters gespeeld door Peter Faber en anderen.

Regisseur van de productie in Eijdsen is Kees Rullens. Hij studeerde af aan de toneelacademie in Maastricht, werkte met zijn vrouw in sloppenwijken in Mexico, is speler en zakelijk leider van theatergroep Confetti en kreeg vooral bekendheid door de straattheatervoorstelling van Het Kruis van Bourgondië en zijn rol als verteller in het spel van de Heiligdomsvaart. Hij heeft al meer voorstellingen met VET gemaakt, onder andere "De droom van Amerika" van Edward Albee. Het is opmerkelijk dat een amateurtoneelvereniging de concurrentie aandurft met het professionele toneel, juist met zo'n zwaar stuk als het Koekoeksnest. Rul-

lens: "Je moet niet in die termen denken over amateurtoneel en zeker niet over deze voorstelling. Wij hebben er vanuit onze betrokkenheid met elkaar en het stuk, een eigen voorstelling van gemaakt. Dat leek soms gekkenwerk en er zijn momenten geweest dat wij sterk twijfelden aan de haalbaarheid, ook omdat een paar mensen moesten afhaken vanwege hele ingrijpende persoonlijke omstandigheden. Maar het stuk liet ons niet meer los." In het Koekoeksnest worden machtsmisbruik en bureaucratie aan de kaak gesteld. Als situatie is een psychiatrische inrichting gekozen, waar een ijzeren regime van regels heerst. De patiënten worden geman-

geld in de "witte machine", zogenaamd voor hun eigen bestwil, "om er weer volwaardige burgers van te maken". De therapeutische gemeenschap wordt verstoord door de komst van Jean-Jacques Duval, een vrije jongen met wie justitie geen raad meer weet. Hij bindt de strijd aan met de gekte van de macht. De vraag is wie uiteindelijk wint.

"en een vloed over het KOEKOEKSNEST", zaterdag 2 en zondag 3 maart, Cultureel Centrum Eijdsen, aanvang 20 uur. Entree: fl. 7,50; CJP/65+ fl. 5,—. Kaarten reserveren bij Tiny Postma, 04409-3420.

LG

VET luistert aandachtig naar regisseur (Foto Franco Gori)

Letterkundig Centrum Limburg Limburgse literatuur: Hollands genoeg?

Bestaat er zoiets als Limburgse literatuur? En zo ja, wie schrijft die dan? Over deze en andere vragen organiseert het Letterkundig Centrum Limburg (LCL) komende zondag in Kasteel Oost in Valkenburg een discussiemiddag. Niet de schrijvers zelf ("die voelden daar niet voor," volgens Rosalie Sprooten, bestuurslid LCL), maar de critici die over de literatuur in en uit Limburg schreef komen aan het woord. Aanleiding voor de discussiemiddag is een kritisch artikel van de neerlandicus Ben van Melick over de literatuur in en uit Limburg vanaf begin jaren zestig; gepubliceerd in zijn onregelmatig verschijnend literair blad Quality Meat. Toen, in de zestig jaren was het literaire landschap van Limburg nog een woestenij, schrijft Van Me-

lick. Echte literatuur moest je met een lampje zoeken. Vanaf 1966 komt daar door de 'Limburgse zestigers' als Pé Hawinkels, Ton van Reen en Hans van de Waarsenburg al verandering in. Maar de echte kwalitatieve literaire doorbraak van Limburgse schrijvers volgt tien jaar later. Met Wiel Kusters, Huub Beurskens en Cyrille Offermans wordt "de Hollandse literatuur" ingehaald. In de jaren tachtig zorgen onder andere Jan Stassen, Hermine de Graaf en Frans Budé ervoor dat de Limburgse literaire productie voortaan "kwantitatief, kwalitatief en in zijn gevarieerdheid" een volwaardig bestanddeel uitmaakt van de Nederlandse letterkunde. Limburgse literatuur bestaat, volgens Van Melick. Maar zijn maatstaf lijkt aanvecht-

baar. Alleen proza en poëzie uitgegeven door een landelijke uitgever en besproken in de landelijke bladen krijgen van hem het etiket 'literatuur'. "Je kunt twijfelen aan Van Melicks norm," vindt Rosalie Sprooten. "Eigenlijk kun je niet meer volhouden dat een schrijver pas meetelt als zijn werk wordt besproken in Vrij Nederland of de Volkskrant. Aandacht van de landelijke pers is nog geen garantie voor kwaliteit. Kijk maar naar het Van Dis-effect. Frans Pointls boek 'De kip die over de soep vloog' verkocht na zijn tv-optreden heel goed. Maar of dit nu de hoogste vorm van literatuur is?" Sprooten hoopt dan ook dat komende zondag de invloed van de media op de kwaliteitsbepaling van boeken en dichtbundels een discussiepunt zal zijn.

'Literatuur in en uit Limburg': zondag 3 maart, 14.00 uur, Kasteel Oost, Oosterweg 36 in Valkenburg. Entree: f10. Forumleden: Ben van Melick, Ad Franssen, Lucia Geurts, Jacques Kersten, Jos Stijfs, Jos Frusch, Peter Winkels.

RJ

AGENDA

vrijdag 1 maart
Alles of nooit, Cabaretier Youp van 't Hek, Stadsschouwburg, 20.00
Met open ogen, Theatergroep VENT, Löss Theater, 20.30
De minnaar, Toneelgroep Het Herstel, Theatercafé, 23.00
Orgelconcert, Marie-Claire Alain, St. Mattheaskerk Maastricht, 20.00

zaterdag 2 maart
St. Scolaria, Muziekconcours, Zaal Conservatorium, 13.30
Amadeus, Willem Nijholt e.a., Stadsschouwburg, 20.00
Kon. Filharmonisch Orkest van Vlaanderen, Staargebouw, 20.00
Orgie, Theatergroep Effekten in Ontwikkeling, Löss Theater, 20.30
De terugkeer van Gilgamesj, September Theater, CC-Theater, 20.30
De minnaar, Toneelgroep Het Herstel, Theatercafé, 23.00

zondag 3 maart
Koffieconcert, pianist Frank Peeters, Redoute, 12.30
Concert, Margo van Laak, Nancy Braithwaite en Ben Martin Weyland, Vrije School, 14.30
Ives Ensemble, Amerikaanse kamermuziek, Intropodium, 15.30

maandag 4 maart
De dood van Iwan Iljitsj, Henk van Ulsen, solotoneel, Stadsschouwburg Heerlen, 20.00

dinsdag 5 maart
Recital, clavessinist Ton Koopman, Redoute, 20.00
Zuster CORA plaats KINDBERG, Kruis van Bourgondië, Hoogfrankrijk, 20.30

woensdag 6 maart
Lunchconcert, pianisten Cera de Best en Aik kivits, Redoute, 12.30
De nar en de koningin, Theaterkomiek Boleslav Polivka, Stadsschouwburg, 20.00
Zuster CORA plaats KINDBERG, Kruis van Bourgondië, Hoogfrankrijk, 20.30

donderdag 7 maart
The Taming of the Shrew, Lamda, Stadsschouwburg, 20.00
Zuster CORA plaats KINDBERG, Kruis van Bourgondië, Hoogfrankrijk, 20.30
Moordspel, o.a. Ton Lensink en Huub Stapel, Stadsschouwburg Heerlen, 20.00

Exposities
Sjef Hutschemakers, schilderijen, etsen, tekeningen, Lydia Bronnenberg, textielschilderijen, Paul de Win, keramiek, Gelarie Hof van Oensel, Haagstraat 5, Schimmert, 26 jan. t/m 3 maart, do t/m zo 14-17.

Joseph Kerff, tekeningen, Frans Savelsbergh, objecten en schilderijen, Galerie Signe, Akerstraat 82a, Heerlen, 14 febr. t/m 17 maart. Do t/m zo 14-17.

Theo en Netty Thönissen-van Eysden, Tongerseweg 36 en 'de Witte Raof', Tongerseplein 2a, Maastricht, 20 jan. t/m 20 maart, werkdagen 9-17

'Gemaakt om te zitten', Artifort, St. Annalaan 23, Maastricht, t/m 16 maart 1991.

Mark Luyten, edities uit periode 1987-1990, IN SITU, Aylvalaan 10, Maastricht, 2 febr. t/m 9 maart. Wo t/m za 14-18

Paul Bartels, Simera, Bogaardenstraat 40B, Maastricht, 16 febr. t/m 16 maart. Wo t/m za 13.30-18

Jopie Roosenburg, schilderijen, Teun Roosenburg, beelden, Galerie Artisant, Grote Gracht 43, Maastricht, 16 febr. t/m 23 maart. Di t/m za 13.30-17.30

Brigitte Picavet e.a., schilderijen, P.A.K., Vrijthof 29, Maastricht, 16 febr. t/m 16 maart. Wo t/m vr 13-18. za 13-17

Multiple-Multiplying-Multiplication, Symposium en tentoonstelling, Jan van Eyck Akademie, Maastricht, 4 t/m 23 maart. Ma t/m vr 9-17. Za en zo 12-17

Hub Bruls, sculpteren en tekeningen, Schuwirth & van Noorden, Rechtstraat 64, Maastricht, 2 t/m 30 maart. Do t/m za 14-18

Frank Porcelijn, etsen/tekeningen, Erwin Hauters, sculpturen, Galerie FAH, Brusselsestraat 80, Maastricht, 1 maart t/m 8 april. Vr t/m zo 13-17

Film
 Speelweek 1 t/m 7 maart

Filmbuis Lumière, Bogaardenstraat 40b
 1 maart
Oorlog en vrede, 20.00. **Short film about love**, 20.30. **L'empire de sens**, 22.15

2 maart t/m 5 maart + 7 maart
Taxi Blues, 20.00. **Short film about love**, 20.30. **Valmont**, 22.00. **L'Empire de sens**, 22.15

6 maart
Lezing 'film en erotiek', 20.00. **Taxi Blues**, 20.30. **Short film about love**, 21.30. **L'empire de sens**, 22.30.

Cinema Palace, Wyckerbrugstr. 1
Kindergarten COP, za en zo om 13.45, 16.15, 18.45 en 21.30.
 Overige dagen 18.45 en 21.30
The Sheltering Sky, dag 21.00
Air America, dag 18.30 en 21.15

Mabi, Kleine Gracht 24A
Dances with Wolves, vr t/m zo 14.15 en 20.00. Ma t/m do 20.00. Wo 14.15 en 20.00

Eline Vere, vr t/m zo 14.30, 18.30 en 21.15. Ma t/m do 21.00. Wo 14.30 en 21.00

Postcards from the edge, vr t/m zo 14.30, 18.45 en 21.15. Ma t/m do 21.00. Wo 14.30 en 21.00

Havana, vr t/m zo 14.15 en 20.15. Ma t/m do 20.15. Wo 14.15 en 20.15

Cine "K", St. Bernardusstraat 13
Reversal of fortune, vr t/m zo 18.45 en 21.15. Ma t/m do 20.30

Wetesjap

Van het leven van de sok is weinig tot niets bekend. Toch is het sokkenvolk uiterst wijd verbreid.

Reden genoeg om eens wat wetesjap op het sokkenvolk los te laten.

De meeste sokken leven op het noordelijk halfrond. Vooral in Europa en Noord-Amerika is de sok een bekend verschijnsel. Net als de huismijt en het-kleine-achtpotige-beestje-dat-tussen-de-lakens-verborgen-smakelijk-huidschilfers-en-andere-lekkere-resten-van-het-liefdespel-opeet (hoe heet dat microscopische gedrocht toch ook alweer?) zijn in woonhuizen vrijwel altijd sokken aan te treffen.

De sok leeft in paren. De Britse wetesjapper Matheusen (1898) gaf al aan dat er een sterk vermoeden van een homosexueel liefdesleven over het sokkenvolk moest worden uitgesproken. Dit werd nog eens bevestigd in de gay twinties door de Zweedse sokkoloog Svensson (1923).

Klaarblijkelijk heeft deze leefwijze zich niet veranderd. Nog steeds knoedelen gelijksoortige sokken zich in een zogenaamd 'sokkenbolletje' (cf. Boon & Sturmans, 'Etiologie en psychopathologie van de sok', het standaardwerk uit 1987). De werkelijke paring is nog nooit geobserveerd, maar onderzoekers spreken het vermoeden uit dat er sprake moet zijn van een onbekende klonings-dynamiek (Griep, 1986). Immers, wanneer sokken oud en der dagen zat worden knoedelen zij voorgoed, en verschijnt kort daarop een geheel nieuw sokkenbolletje in hun buurt. Eenmaal ontrold blijken deze nakomelingen zacht en comfortabel om de voet (waarmee zij in symbiose (Vredevoogd et al., 1990) leven) te passen, en nog niet besmet te zijn met tenenkaas, voetrot, nagelgruis en andere beroepsziekten (Roos, 1966).

Jansen (1991) heeft een poging gedaan de totale populatie in kaart te brengen.

Vanwege disymbiotische samenlevingsvormen (twee sokken over één voet, sic! - dit doet vermoeden dat een minderheid der sokken ook de heteroliefde praktizeert...) en reusachtige demografische variatie bleek dit onmogelijk. Wel was zij recent met een onderzoeksteam, gefinancierd door het Voetenfonds, in staat om kleurverschillen in de bevolking aan de orde te stellen (Jansen, Trouw & Boon, 1991). Kleine sokken bleken over het algemeen vrolijk van kleur, terwijl grote sokken bij voorkeur grijze of bruine tinten aannemen ($p < 0,0001!$). Een verklaring voor dit fenomeen kon ondanks de inzet van elektronische telramen niet gegeven worden. Een verschijnsel dat zowel de wetesjap als de veters recent steeds grotere zorgen baart is dat van de verweerde sok. Bij een speciaal daartoe ingestelde sokkenbulplijn (06-32032412, niet gratis!) komen steeds meer meldingen binnen van sokken waarvan de partner kennelijk de benen heeft genomen. Het vreemde is dat dit verschijnsel bij de verwante zg. 'steunkous' helemaal niet voorkomt! Een crisisinterventieteam heeft reeds voorstellen gedaan om deze onrustbarende ontwikkeling een halt toe te roepen. Men pleit voor sokkenopvanghuizen, en een speciale uitkering vanwege de Wet Verweerde Directoires en Camisoles (WVDC, tot 1984 de WVC).

Doorgaans welingelichte bronnen melden echter dat het Noordierse illegale sokkenbevrijdingsfront een nieuwe campagne is gestart om de wat indolente sokkenfamilie uit hun beklemmende relaties los te weken. Dit bericht lijkt te worden bevestigd door de vondst dat de betreffende sokken gegijzeld zijn geweest in donkere boekjes van wasmachines (Drest, 1991). In het empirisch deel van dit onderzoek zullen wij te zijner tijd ingaan op de techniek van het knoedelen alsmede het zwakzinnige sub-genus 'panty-kousje-dat-onder-rokzoom-vandaan-piept'.

Ach, trouwens, juffrouw Jansen. 2-1? Dat moet U toch verkeerd geturfd hebben!

Eva

Turven? In het veen zeker.
- Dhilla Singh -

Voorlopig is alles nog geen drama (Foto Franco Gori)

Karenina in de steigers

De man van het licht ziet het al helemaal voor zich: "We zetten een lamp achter op het toneel. Dan krijg je van dat prachtige tegenlicht, zodat je alleen haar silhouet ziet." Maar eerst wil Ton Derks nog wat inspiratie opdoen in Budapest. Daar hebben ze namelijk prachtige stations, die een beetje de grandeur ademen van eind negentiende eeuw. Daar wil hij dan gewoon een middagje gaan zitten kijken, sfeer proeven. Want een aantal belangrijke scènes speelt zich op stations af. Derks: "En dan, op het einde, wanneer het geluid van de trein op z'n hardst is, lampen uit en doek." Maar zover is het nog niet, de première van Anna Karenina is pas in juni. En tot die tijd moet er nog stevig worden gerepeteerd.

Terwijl in de ene gymzaal van het Trichter College een partijtje basketbal wordt gespeeld, repeteert de studententoneelvereniging Alles Is Drama in het zaaltje ernaast een aantal scènes uit Tolstoj's Anna Karenina. "Het stuk is eigenlijk een aanklacht tegen het huwelijk, maar ook weer niet," aldus Machteld Roede die de rol van Gravin Wronskaya speelt. "Huwelijk en vreemdgaan, het een is leuk, het ander ook, maar uiteindelijk is het toch allemaal niks. Daar gaat het verhaal over." Roede heeft behalve het script ook het boek gelezen, en is dus bekend met het verhaal. En dat gaat, volgens een groepje figuranten, ongeveer zo: De Russische Anna Karenina, gelukkig getrouwd, althans getrouwd, raakt hopeloos verliefd op een jongeman, genaamd Wronski. Maar Anna is nogal overgevoelig en besluiteloos, en weet niet precies wat ze met haar emoties moet aanvangen. Dat heeft dramatische gevolgen.

Rechtenstudent Gijs de Rooij, gezondheidswetenschapper Minke Hulshof en econoom Jeroen van de Veen spelen in het stuk de rollen die in de aftiteling bij films worden omschreven als 'third man in bar', 'woman in green skirt' of 'man that accidentally got shot in the head'. Van de Veen heeft Tolstoj's boek niet gelezen; "Maar het is wel een mooi verhaal." De anderen beamen dat. Hoewel hun rollen miniem zijn, zijn ze er toch een uur of zes per week mee bezig. De Rooij: "Ja, het lijkt heel simpel wat we doen, een beetje staan en zo. Maar er komt veel meer bij kijken. Elke beweging is doordacht."

"En nooit goed," lacht Van Veen. "Soms krijgen we de indruk dat de regisseur alle rollen, inclusief die van de figuranten, het liefst zelf zou willen spelen".

Ivo van Megen, regisseur van Anna Karenina, is nog niet bijzonder te spreken over de prestaties van zijn pupillen. Nadat de eerste vijf scènes zijn gerepeteerd, een 'doorloop van de eerste vijf', moet iedereen op de lage bankjes van de gymzaal gaan zitten. Van Megen, afgestudeerd aan de toneelschool, heft zijn armen, houdt enige seconden in en zegt dan: "Waardeloos. Vreselijk! Het slechtste wat ik ooit heb gezien." Zijn spelers wachten gelaten af. "Dat hoort erbij," fluistert iemand, die ondanks het amateurisme een verrassend inzicht in toneelzeden blijkt te hebben. Van Megen had immers tevoren telefonisch al aangekondigd na de doorloop de dames en heren eens flink "stijf te gaan vloeken." Er gaat nog van alles fout, vindt de regisseur. De figuranten bijvoorbeeld, die staan in de coulissen maar een beetje met elkaar te ouwehoeren. Dat kan niet. Meryl Streep en Robert de Niro kunnen dat niet, dus wij zeker niet. Van Megen holt naar het wandrek dat dienst doet als coulisse, gaat er schijnbaar uitgeblust tegenaan hangen, en praat tegen een fictieve collega-figurant: "Zeg, heb jij

die film nog gezien, was niet veel hè? Nee, was niks. Ja, ik zeg nog tegen Trudy, oh wacht even, ik moet effe op." Terwijl het gelach in de gymzaal nog nagalmt wordt de speler die zijn voeten niet genoeg optilt tijdens het lopen, door Van Megen verrast op een imitatie van een olifant. "En Thijs jongen, ik kon in die balzaal-scène niemand van de hoofdrolspelers horen, maar jouw stem, die kwam overal bovenuit. Je hebt een resonantie, man, daar kun je de kathedraal van Reims mee vullen."

"Ivo is een bevlogen man," volgens Saskia Nienhuis, secretaris van Alles Is Drama. "Hij is continu geconcentreerd bezig, je merkt dat hem niets ontgaat. Als op de achtergrond iets fout gaat, of iets moois gebeurt, dan zal hij niet vergeten dat op te merken." Op de achtergrond staat inderdaad iemand heel mooi "peinzend te roken". "Vasthouden," roept Van Megen. Nienhuis: "De mise-en-scène, de posities die spelers innemen op het podium voor het optimale 'plaatje', is in dit stuk heel barok. Klassiek mooi. Daar heeft Ivo goed over nagedacht. Hij is meer geïnteresseerd in het plaatje, dan in de 'innerlijke belevingswereld' van de stationskruier. Maar dat moet je misschien ook wel, met zo'n groot aantal spelers als in Anna Karenina."

Volgens Machteld Roede passen de hoofdrolspelers heel goed bij elkaar. "Prima gecast. Zo heet dat toch hè? Die slanke jongeling en dan dat fragiele meisje, een stuk kleiner, perfect."

De 'slanke jongeling' is rechtenstudent Gilles van de Wauw, hij speelt de in het programmaboekje als Don Juan Wronski omschreven minnaar van Anna. Hij heeft het boek van Tolstoj ook gelezen: "Ja, het is wel een dramatisch verhaal, niet echt mijn stuk." Het is overigens de eerste keer dat Van de Wauw op de planken zal staan. "Het verbaasde me dat ik voor de rol werd gekozen, zo zonder ervaring. Maar het gaat prima, dit is een gezellige club."

Oudste lid van de club is Jules Zeguers, hij is zeventig. Zijn rol is beperkt tot figureren op de achtergrond. Zeguers: "Via een kennis bij de RIAGG werd ik gevraagd mee te spelen. En ik moet zeggen, het is prettig werken met al die jongelui. Wat me het meest opvalt is dat ze allemaal 'hoi' tegen elkaar zeggen. Iedereen. Vroeger was dat wel anders, moest je 'goedemorgen' zeggen en 'tot ziens'. Dat was al zo met de moffen. En die NSB-ers op het Vrijthof, die wilden dat ook. Goedemorgen meneer die en die, tot ziens meneer." En het stuk? "Ja, erg leuk."

De beeldschone Valerie Geels speelt Anna. Ze is gekozen uit tachtig kandidates, en als een van de weinigen geheel gekleed in de gepaste fin-de-siècle-stijl. Wanneer de regisseur halverwege een scène de zaak even stillegt, spelen haar handen gewoon door. De rol is haar op het lijf geschreven, vertelt ze even later. En omdat de monologen niet al te lang zijn, kan ze zich optimaal concentreren. Wanneer ze de PABO heeft afgerond wil Geels graag naar de toneelacademie. "Toneelspelen vind ik prachtig. Op de PABO doe ik de opleiding Drama en daarnaast ben ik verbonden aan het amateurgezelschap Papaver. Onlangs hebben we een stuk van Alan Ayckbourn opgevoerd in het Lösstheater, en daarin speelde ik de rol van een meisje dat vreemd was gegaan met de baas van haar vriend." In Anna Karenina mag ze opnieuw vreemd gaan. Bij de eerste blik die ze werpt op tegenspeler Van der Wauw moet het al bekeken zijn. Maar dat wil vanavond nog niet zo lukken. De blik is niet fataal genoeg. Regisseur Van Megen heeft daarvoor eigenlijk al in het begin van de avond een verklaring gegeven: "Ja mensen, ondanks een nierbekkenontsteking en een lichte hersenschudding is Valerie toch op komen dagen!"

Eugène Baak